

**SLIMĪBA,
KAS GRIB SAGRAUT
CILVĒKA ES**

**DZIEDĀT SAVAS DZĪVES
MELODIJU**

„Eine Krankheit, die das Ich zerstören will“, Interview
mit Volker Fintelman, Flensburger Hefte 1/2009, Nr 103.

Die eigene Lebensmelodie singen. Interview mit Volker Fintelman; Flensburger Hefte 103.

Tulkojums no vācu valodas:
Jūlija Dobrovoļska

Redakcija:
Zane Spāre

www.aplis.lv

SLIMĪBA, KAS GRIB SAGRAUT CILVĒKA ES

Pirmā intervija

Wolfgang Veirauhs: Kā dabaszinātne kopš Virhova redz cilvēku un atsevišķu šūnu?

Folkers Fintelmans: Attiecībā uz vēzi dabaszinātne, sekojot Virhovam, raugās uz cilvēka organismu no tīri celulārā redzespunkta. Dabaszinātnei vēzis ir šūnas slimība. Pēc tam tā domā par kancerogēniskām vielām, proti, ka kaut kādas vielas, piemēram, azbests, dioksīns u.c., liek šūnas ģenētiskam kodam piedzīvot mutāciju. Šis senākais skatījums tomēr ir pārveidojies, un tagad jautā, vai vēzis nav ģenētiski noteikts un vai šīs ģenētiskās slimības lielāka vai mazāka iespēja neslēpjas ikvienā cilvēkā. Var konstatēt, ka ikviens cilvēks nes sevī t.s. onkogēnus, vēža priekšnoteicējus, un līdz ar to šodien ir zināms, ka katrā cilvēkā mīt tendence veidoties audzējam. Bet mēs vēl noteikti pārrunāsim šo jautājumu, proti, ka vēzis nebūt nav tikai audzējs.

Lai arī kancerogēniskām vielām ir liela nozīme, tomēr paliek pilnīgi atklāts jautājums, kas, neskatoties uz

ģenētisku tendenci, galu galā noved pie tā, ka no onkogēniem veidojas vēzis?

Šeit ir nākamā lielā oficiālās medicīnas problēma, jo tikai 10-20% no visiem onkogēnu nēsātājiem galu galā saslimst ar vēzi, un jāuzdod sev jautājums, kādēļ pārējie 80% ar to nenaslimst.

V. V.: Vai viena ļaundabīga šūna tiek uzskatīta par vienas atsevišķas šūnas slimību, vai arī par visa organisma slimību?

V. F.: Tikai par atsevišķas šūnas slimību, jo organismu dabaszinātne vispār neredz.

Katra vēža šūna reiz bija vesela

Pastāv noslēpums, kā atsevišķai vēža šūnai izdodas aizlavīties garām imūnsistēmai, un šeit dabaszinātne nebūt nedomā nepareizi, tā ir ļoti vienpusīga. Jāuzsver, ka ikviens vēža šūna sākotnēji bija normāla, vesela šūna. Tā neienāk organismā no ārpusē, bet ir mutējusi, izmainījusies veselā šūnā, un pat ir eksperimenti, kas skaidri parāda – lai arī oficiālā medicīna nelabprāt to atzīst –, ka vēža šūna var arī pārveidoties atpakaļ par veselu. Taču galvenais jautājums ir: kā ļaundabīgai šūnai izdodas neiznīcinātai tikt garām imūnsistēmai?

Atsevišķai vēža šūnai nemaz nav lielas nozīmes, jo pieaugušam cilvēkam ik dienas rodas ļoti daudz vēža

šūnu, taču tas nav svarīgi, jo imūnsistēma tās tūlīt atpazīst.

V. V.: Cik daudz ļaundabīgu šūnu rodas ikdienas vienam pieaugušam cilvēkam?

V.F.: Apmēram daži simti. Šodien tiek veikti diezgan spekulatīvi pētījumi bagātinot asins šūnas. Vienā asins kubikmilimetrā ir apmēram 4,3 – 5,8 mlj sarkano asins ķermenīšu un 5000 – 9000 balto asins ķermenīšu. Ja asinis tiktu pētītas parastā veidā, tad šīs ļaundabīgās šūnas nemaz nevarētu atklāt. Taču tagad veic modernu šūnu bagātināšanas procedūru, kuras gaitā rodas milzīgs šūnu konglomerāts, un tad starp simtiem tūkstošu atklāj varbūt desmit ļaundabīgas šūnas. Ir labi pierādīts, ka šīs vēža šūnas ne vienmēr rada slimību, jo tās atkal pazūd.

Dabaszinātne nedomā loģiski

V.V.: Vai no dabaszinātnes viedokļa nav absolūti neloģiski saskatīt kancerogēniskās vielās vai ļaundabīgās šūnās vēža cēloņus? Ja reiz ik dienas rodas simtiem šādu vēža šūnu un tās gandrīz vienmēr tiek aprītas, un tas turpinās desmitiem gadu, tad varbūt viena vēža šūna starp miljoniem ir visbeidzot šķietams vēža cēlonis, bet tā taču ir viena no miljoniem un tajā jau gluži kvantitatīvi nevar redzēt patieso cēloni. Cēlonim taču jābūt kaut kur organismā, proti, imūnsistēmā, kas vienā jaukā brīdī

pēkšņi vienu vēža šūnu neaprij – vai varbūt es domāju nepareizi?

V. F.: Jūsu iepriekš raksturotais domāšanas veids tieši ir viena no mūsdienu dabaszinātniskās medicīnas vājībām: tā nav loģiska. Izziņas sfērā tā darbojas ārpus loģikas. Šo Jūsu uzdoto jautājumu dabaszinātne sev neuzdod, lai arī tai tas būtu jāuzdod. Tā koncentrējas tikai uz to faktu, ka šī vēža šūna kādreiz automatizējas, atbrīvojas no organisma un sāk pašas dzīvi.

Sākumā vēža šūna uzvedas kā jebkura normāla šūna: no vienas top divas, no divām četras utt. Normālās šūnas izturas ārkārtīgi inteligenti; katrā šūnā ir noteikts kods, kas nosaka, kad tai jāmirst. Šis kods nosaka, kad tai ir jāpazūd. To sauc par apoptozi, kas diemžēl vienmēr tiek saukta par ieprogrammēto šūnas nāvi. Īstenībā tā ir iekšēja ziņa; šūna sev it kā jautā: kad es esmu savu kalpošanu organismā beigusi un man jāaiziet? Un tieši šo savas nāves iespēju vēža šūna izslēdz, tā kļūst nemirstīga!

Nesen es esmu noklausījies kāda imunologa lekciju Berlīnē, kas izteica domu, ka sākotnējā vēža šūna, tā sauktā vēža pamatšūna mūsdienu terapijā vispār netiek sasniegta. Tādēļ konvencionālā onkoloģija nemaz nevar runāt par to, ka vēzis tiek izārstēts. Augstākais tā var teikt, ka ar terapiju var sasniegt šūnu minimumu un ka tad pavisam lēni sāk augt jaunas šūnas. Vēzis jau nerodas vienā dienā, tā ir apbrīnojami lēni topoša slimība;

bet, ja reiz tā ir kļuvusi redzama, tad tā ir slimība, ko diez vai vairs var pārvaldīt.

Audzēja dubultošanās laiks

V.V.: Vai Jūs nevarētu vēlreiz nedaudz raksturot visu jēdzienu ķēdi: cik ilgi organismā ir tikai ļaundabīgas šūnas un kad no tām rodas tumors vai audzējs?

V. F.: Šodien dabaszinātne runā par tumora dubultošanās laiku (TDL), un ir zināms, ka vienai vēža šūnai ir vajadzīgas vidēji 240 dienas, lai dubultotos. No tā izriet, ja mums vajag vienu miljonu vēža šūnu, lai varētu atpazīt tumoru, jo tumora audu 1 cm^3 – un tas ir aptuveni tas lielums, ko, piemēram, krūtī var sataustīt – ir jau miljons šūnu, normālā dalīšanas laikā būtu jāpaiet vismaz 14 gadiem no pirmās vēža šūnas līdz šim nelīlam tumoram. Ir arī tādas vēža šūnas, kas aug vēl lēnāk un dubultojas tikai pēc 1800 dienām; tās tad acīmredzot nekad neizaug līdz diagnosticējamam audzējam. Ar tādu vēža slimību cilvēks nomirst kārtīgam audzējam nemaz neizveidojoties un tādēļ vēzis nevar tikt diagnosticēts. Ir vēža šūnas, kas dalās ātrāk, apmēram 70 dienās un tādēļ veido mēramu audzēju jau pēc septiņiem gadiem.

Tumora dubultošanās laiks (TDL) (pēc W.Averhoff)

Minimālais TDL 40 dienas

Maksimālais TDL 1800 dienas

Vidējais TDL

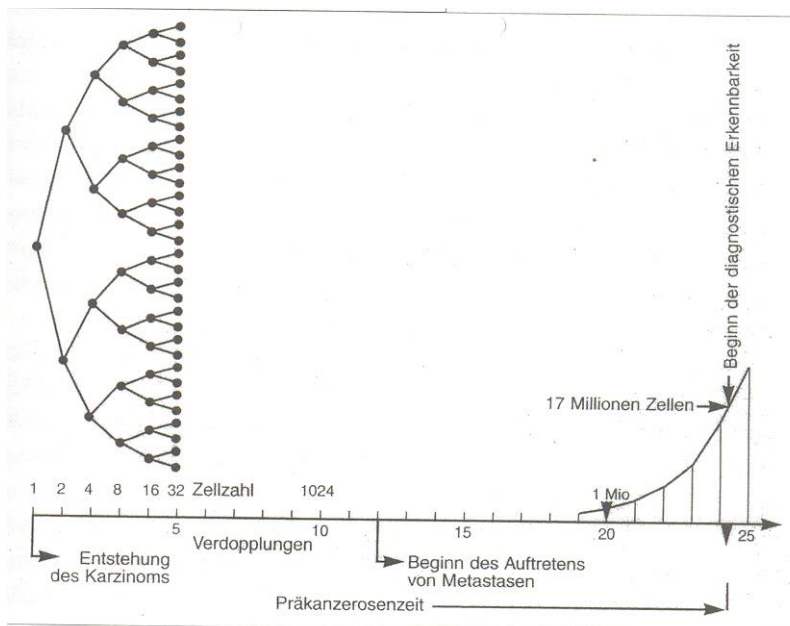
212 dienas

No 1 vēža šūnas līdz izmērāmajam tumoram

Minimāli 7 gadi

Vidēji 14 gadi

(Fintelmann 2004)

Vēža šūnu skaits un to dubultošanās norma.

Zellzahl: šūnu skaits

Entstehung des Karzinoms: karcinomas rašanās

Vedopplungen: dubultošanās

Beginn des Auftretens von Metastasen: metastāžu parādīšanās sākums

Beginn der diagnostischen Erkennbarkeit: iespējamās diagnosticēšanas sākums

Präkanzerosenzeit: pirmsvēža stadija

Mans dzīves mērķis ir – un es to atkārtāju kopš 80. gadiem –, pievērst uzmanību tam, ka īstenībā mēs diagnosticējam vienmēr par vēlu, jo gaidām, kamēr izveidosies audzējs, bet mēs nemaz neņemam nopietni visu iepriekšējo vēža attīstības vai pirmsvēža stadiju. Tumora dubultošanās laika atklāšana mani ļoti iedvesmoja, jo tas apstiprina arī dabaszinātniski to, ko es par šo slimību vienmēr esmu domājis. Šīs slimības drāma ir tā, ka mēs to atpazīstam vienmēr par vēlu.

Audzējs veido savu noslēgtu dzīvi

V.V.: Parasti jēdzieni tumors (*Tumor*) un audzējs (*Geschwulst*) ir sinonīmi, bet jūs tos lietojat citādi. Ja esmu pareizi sapratis, tad ar vārdu „tumors” jūs apzīmējat vēža šūnu sablīvējumu, bet vēl sevī noslēgtu veidojumu. Turpretī „audzējs” jūsu izpratnē ir vēzis, kas sāk intensīvi augt. Vai es tiktāl esmu pareizi jūs sapratis?

V.F.: Principā tumors un audzējs ir identiski jēdzieni, bet, balstoties uz pieredzi, ka tumors veidojas ļoti lēni, es esmu šķīris šos jēdzienus, jo tumors ir pilnīgi sevī noslēgts, tas dzīvo pilnīgi savu dzīvi un tādēļ imūnsistēma to vispār nepamana. Tam arī nav nekāda kontakta ar organisma audiem. Tam ir pilnīgi patstāvīga vielmaiņa, tas neelpo skābekli, skābeklis tam pat ir kaitīgs (anaerobs).

Taču brīdī – un tā ir vislielākā šīs slimības mīkla –, kad tumors pēkšņi pieslēdzas asins un limfātiskai sistēmai, asinīm (un acīmredzot ir tā, ka vadu veidošanās neizriet no tumora, bet gan pieaug tam pretī, šajā mirklī tumors pēkšņi kļūst par ķermeņa daļu, pirmām kārtām, tai ziņā, ka tas tagad izplatās visā ķermenī, veidojot metastāzes. Šo stadiju es saucu par audzēju. Audzējs vienmēr strauji aug, pārsniedzot normas robežas, tas izplatās organisma iekšienē.

Rūdolfs Šteiners arī ir nosaucis divas ļoti būtiskas pārmaiņas cilvēka būtnes locekļu struktūrā [sakarā ar vēzi]: pirmkārt, tumoru kā maņu orgānu, fiziskās miesas atšķirtību no pārējiem būtnes locekļiem, kuri vairs nemaz neietekmē tumoru. To esmu raksturojis kā apslēpto tumoru. Otra stadija ir vaskularizācija; un šeit Rūdolfs Šteiners pēkšņi runā par audzēju, t.i., par to, ka ētermiesa emancipējas, vairs neļauj formējošiem un ierobežojošiem astrālās miesas spēkiem sevi aizkavēt un uzsāk pilnīgi patstāvīgu dzīvi, proliferē, strauji aug līdzīgi augam.

Šeit ir šķietama pretruna: no vienas puses, tumors kā maņu orgāns, t.i. emancipējusies fiziskā miesa, no otras puses, kopā ar fizisko miesu emancipējusies ēteriskā miesa, kas sāk strauji augt. Abi stāvokļi apraksta arī oficiālai medicīnai pazīstamas atšķirības, proti, pirmstumora stadiju un tumora stadiju, ko es šķiru kā vēža (vai tieši tumora) un audzēja stadiju. Te interesanti ir tas,

kā notiek pāreja no viena soļa pie otra. Taču šie cēloņi šodien ir absolūti nezināmi.

V.V.: Domājot loģiski, vēzis rodas arvien biežāk arī tādēļ, ka cilvēki dzīvo krietni ilgāk nekā agrāk, jo ilgajā mūžā vēža šūnām ir daudz vairāk laika, lai sadalītos un izveidotu audzēju.

V.F.: Jā, bet vēzis arvien vairāk rodas jauniem cilvēkiem vai pat bērniem. Krūts vēzis 30 gadus vecai sievietei vairs nav nekāda sensācija, bet vēl pirms 30 gadiem tas bija gandrīz neiespējami. Pirms 50 gadiem vēzis bija tikai vecu ļaužu slimība. Šodien tas tā vairs nav, jo tas jau aptver visus dzīves posmus – no bērnības līdz sirmam vecumam.

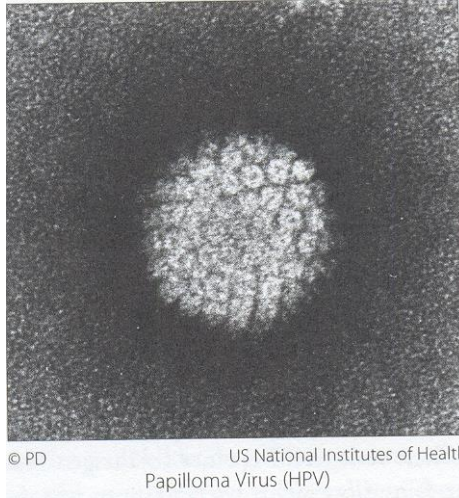
V.V.: Kas ir onkogēni?

V.F.: Tie ir pavisam noteikti gēnu nogriežņi, kas tiek fizioloģiski izmantoti šūnu augšanas un dalīšanas kontrolei un, kas, piedzīvojuši mutāciju, pēkšņi sāk rosināt nekontrolētu kādas šūnas augšanu. Tie darbojas veidojot audzēju; tādēļ tāds nosaukums. Īstenībā tiem ir fizioloģisks uzdevums. Bet tie ir spējīgi ierosināt kādā vēža šūnā audzēja veidošanos. Mums vēl būs jānoskaidro, ka audzējs ir tikai pēdējais vēža slimības aspekts, bet ne pati slimība.

Vīrus kā vēža izraisītājs, bet ne cēlonis

V.V.: Kādā mērā vīrusi ir saistīti ar vēža slimību?

V.F.: Vīrusi ir pavisam klasiski mutanti. RNS vai DNS vīrusi pieķeras šūnas iedzimtai substancei un to izmaina. Šīs iedzimtās substances mutācijas dēļ zināmos apstākļos šūna mutē par karcinomu jeb vēzi. Šodien daudz runā tieši par papilomas vīrusiem, kuriem esot jāizraisa dzemdes kakla vēzis; bet ir arī citi vīrusi, piemēram, Epšteina–Barra (*Epstein-Barr-Virus*) vīruss, kas Āfrikā ļoti bieži rada aknu šūnu vēzi. Tātad vīrusi pavisam droši var būt vēža izraisītāji, taču ne tā cēlonis. Tas pats attiecas uz zināmām vielām, ko ķermenis nevar pārstrādāt, uz tā sauktām kancerogēnām vielām. Tās var izraisīt vēzi šūnu mutāciju dēļ.

Meklējot cēloni pirmsvēža stadijā

V.V.: Ko nozīmē pirmsvēža (prekanceroze) un vēža (kanceroze) stadija?

V.F.: Oficiālā medicīna to sauc par pirmstumora stadiju, būtībā ļoti labs jēdziens. Tumors ir redzamais audzējs, un viss, kas ir pirms tam, ir „*pre*”, t.i., pirms”. Esmu pārveidojis jēdzienu prekanceroze (pirmsvēža stadija) par jēdzienu kanceroze (vēža stadija), jo, lai arī tā ir pirmstumora stadija, taču tā nav iepriekšējā stadija. Medicīnā ar galotni -oze vienmēr apzīmē audu izmaiņas, kas vēl nav aprakstītas, kas ir ļoti niecīgas, kamēr galotne -oma, piemēram, vārdā karcinoma nozīmē sevī norobežotu audzēju. Kamēr vēža slimība ir neliels patstāvīgs augšanas process audos, es runāju par kancerozi,

kas pakāpeniski izaug par karcinomu. To arī var labi atšķirt, jo kanceroze paliek ļoti ierobežota sevī, neveido metastāzes, neiebrūk citos audos, bet gan veido sava veida pašas organismu, nodibina savu pasauli. Savukārt brīdī, kad rodas audzējs, t.i., notiek pieslēgšanās organisma audiem, pirmkārt, asins piegādes sistēmai, veidojas ātri augoša, metastāzes veidojoša un visu ķermeni pārņemoša slimība. Tādēļ sākumā ikviena vēža slimība ir absolūti lokāls notikums, bet tas, ko mēs šodien saucam par vēzi, ir sistēmiska slimība.

V.V: Vai jūs varētu vēl nedaudz izgaismot jautājumu par pieslēgšanos asinīm?

V.F.: Vismaz pirms 20 gadiem man vispirms bija doma: vai fakts, ka asinis sasniedz tumoru, nevarētu būt it kā pirmais izziņas process, ka tādējādi organismā kļūst iespējama sava veida dziedināšana, katrā ziņā mēģinājums ierosināt dziedināšanu, jo caur asinīm imūnsistēma var atkal piekļūt tumoram. Līdz tam tumors bija organismam absolūti nepazīstams objekts. Jaunos pētījumos meklē līdzekļus, lai imūnsistēmu atkal atmodinātu attiecībā pret tumoru, jo arī dabaszinātne atzīst faktu, ka imūnsistēma neatpazīst tumoru. Te rodas jautājums, kādēļ tas tā ir? Patiesībā te vēl nav nekādas dziedināšanas, bet gan ideja, vai ar šo pieslēgšanos vielmaiņai nevarētu sākties izveseļošanās.

V.V.: Vai dabaszinātne vispār zina kaut ko par vēža cēloņiem, neņemot vērā visas kancerogēniskās vielas?

V.F.: Stingri ņemot, nē. Tā slēpjas aiz kāda tipiska moderna jēdziena – vēža cēloņi esot multifaktorāli. Tas nozīmē visu vai arī neko. Godīgs vēža pētnieks saka, ka cilvēkiem īstenībā nav ne jausmas par vēža cēloņiem. Kāds ļoti pazīstams vācu vēža pētnieks nesen to formulējis šādi: „Mūsu problēma ir tā, ka mēs ārstējam tikai vēža sekas” –, un ar to viņš domā, ka tā cēloņi nav zināmi.

Es ar savu sakāmo esmu antroposofiskajā medicīnā pilnīgi viens

V.V.: Vai jūs varētu attēlot atšķirību starp dabaszināt-nisko redzējumu, kas aplūko visu izejot no vienas šūnas un organismu redz kā no atsevišķām šūnām saliktu puzzle, un antroposofisko redzējumu?

V.F.: Tas ir diezgan grūti. Vispirmām kārtām ir jāzina, ka par visiem antroposofiskiem redzējuma veidiem mums ir jāpateicas Rūdolfam Šteineram. Bez tā jāņem vērā, ka Rūdolfš Šteiners nevienā no saviem darbiem nav sniedzis pilnīgu vēža aprakstu. Viņš to ir ļoti bieži minējis, ir izteicis daudz konkrētu padomu terapijai, taču pat savā rakstveida medicīnas darbā (Garazinātniskie

pamati dziedināšanas mākslas paplašināšanai, GA 27) viņš veltī dažādas nodaļas podagrai, diabētam, bet tajā nav nevienas nodaļas par vēzi. Tā ir liela mīkla. Tādēļ uzsveru, ka viss manis teiktais ir ļoti personisks viedoklis, un man arī skaidri jāatzīst, ka es ar savām idejām antroposofiskās medicīnas laukā esmu praktiski viens. Tas nenozīmē, ka citi antroposofiskie ārsti arī neskatās šai virzienā, bet tas nozīmē, ka neviens no viņiem neformulē to tik skaidri, saprotami un diferencēti.

Īstā šīs slimības sakne atrodas dvēselē

Pirmkārt, domāju, ka vēzis ir izteikti laikmeta slimība. Otrkārt, vēzi vispār nevar saprast, ja nesaprot apziņas dvēseles attīstību. Vēzis nozīmē primāri dvēselisku slimību: katrā ziņā es to nedomāju psihiski, jo tas būtu pilnīgi aplam. Ar vārdu „dvēseliska” es apzīmēju to vietu, kur dvēsele veido vienu veselumu ar ķermeni. Šai ziņā vēzi varētu saukt arī par psihosomatisku slimību.

Īstā šīs slimības sakne atrodas dvēselē, proti, tādēļ, ka – to arī Šteiners saka – mūsdienu cilvēka dvēsele pārāk stipri piekļaujas ķermenim. Tas nozīmē, ka cilvēks dvēseliski dodas miesas mirstīgumā. Tādēļ es esmu apzīmējis vēža slimību kā draudošu dvēseles nāvi

(toreiz, kad es to izteicu, tas ir izraisījis diezgan lielu uztraukumu, lai arī es ar to nebūt neesmu apšaubījis cilvēka dvēseles nemirstību).

Rūdolfs Šteiners Ziemassvētku sapulces lekcijās runā, ka mūsdienu cilvēka dvēsele tik dziļi ieiet miesā – no kuras tā gan arī tiek attīstīta –, ka visbeidzot tik ļoti identificējas ar šo miesas struktūru, ka pieņem tai piemītošu likumsakarību, un miesas likumsakarība ir mirstība.

Spēks, kas grib iznīcināt Es

Tālāk Šteiners apraksta šī fakta vēsturisku izcelsmi, kas te jāpiemin: 7. gadsimtā pēc Kristus garīgie spēki mēģināja inficēt cilvēku ar apziņas dvēseli, tātad tādējādi iepotēt cilvēkam apziņas dvēseles spējas, apziņu pašam par sevi, lai viņam nebūtu jāveido apziņas dvēsele ar paša spēkiem, bet gan, lai tā viņam vienkārši būtu.

V.V.: Jūs domājat par Gondišapuru?

V.F.: Tieši tā. Gondišapuras akadēmija bija vieta, kur tika veikts šis eksperiments. Aiz tā gan stāvēja augstas garīgas varas. Šī cilvēka attīstības izvarošana gan tika novērsta, bet novērsta par vēža slimības rašanās cenu. Šteiners saka, ka toreiz cilvēka ķermenis ir saņēmis kādu impulsu, piedzīvojis sava veida knikšķi, un norāda šai sakarā uz Pāvilu un viņa pieminēto dzeloni miesā. Pāvils ļoti reāli runā par sātanu tajā un raugās arī uz kādu

spēku, kas iemieso kaut ko pavisam citu. Tas nav parasto kārdinātāju, Lucifera un Arimana, spēks. Tātad viņš nerunā par tradicionālo ļaunumu, bet gan par kādu spēku, kas ir ienācis mūsu pasaulē un kas gribētu iznīcināt cilvēka Es. Šis spēks gribētu, lai Es cilvēkā neattīstītos tālāk un galu galā pat tiktu iznīcināts. Viena apziņas dvēseles attīstības joma taču ir tā, ka Es gribētu spert soli no es pie Es esmu: Es gribētu eksistenciāli attīstīties un īstenoties.

Lūk, šeit sēž vēža slimība. Vēzis parādās tur, kur Es negrib pats sevi atklāt, kur tas grib ienirt vispārējā Mēs, kad cilvēks negrib izdalīties no masas. To var nosaukt arī par uniformitāti, kas galu galā atspoguļojas līdz par modes un automašīnu pasaulei. Attiecībā uz cilvēku tas nozīmē: vai cilvēks atklāj sevi kā kaut ko īpašu, kā Es būtnei, vai viņš ir tikai viena lielā veseluma daļa?

Patiesi cilvēciskais cilvēkā ir Es

V.V.: Es gribu parunāt vēl par cilvēka dzīves melodiju. Vai Jūs varētu vēlreiz pastāstīt, kā antroposofija aplūko cilvēka Es attiecībā pret visu organismu?

V.F.: Patiesi cilvēciskais cilvēkā ir Es. Ķermenim veido vienīgi pats Es, lai radītu sev uztveres instrumentu iepretī ārpasaulei un vienlaicīgi sevis paša uztverei.

Ķermenim ir funkcija, kuras nav dzīvniekam. Ķermenim piemīt spoguļa raksturs, Es var uztvert šajā ķermenī pats

sevi. Es uztver pasauli sev apkārt caur ķermeni kā caur teleskopu, proti, caur 12 maņām, ko ķermenis sevī slēpj. Tādēļ arī vēzis, kas ieligzdojas ķermeņa maņu organizācijā, ir nelikumīgs veidojums.

Tātad Es ir īstais cilvēks, kamēr dvēsele un miesa ir darbarīki, apvalki, instrumenti, kas savulaik atkal tiek atstāti. Tiem nepiemīt mūsu Es mūžības raksturs.

Dieva noliedzēju slimība

V.V.: Jūs jau esat šo to pateicis par vēža būtību, bet, ja pieņem, ka ikviena slimība ir arī būtne, kā jūs tad aprakstītu vēža slimības būtni?

V.F.: Lekcijā „Kā lai es atrodu Kristu?” Rūdolfs Šteiners apraksta vēža slimību, katrā ziņā neizsakot šo vārdu, un es nebaidos to skaidri pateikt: viņš to nosauc par Dieva noliedzēju slimību. Principā ar to tiek norādīts uz Darvinu, kas kā teologs brauc pasaulē, lai izpētītu Dieva radību, dabas dabu un atgriezies raksta savā dienasgrāmatā: „Nav nekādas radītāja būtnes. Daba vadās pilnīgi pati pēc sevis.” Būtībā šeit sākas vēža slimība zinātnes ziņā, kas nemaz neredz, ka aiz visas radītās pasaules, aiz dabas stāv kāda griba, kas to kādreiz ir radījusi. Principā tas tiek iezīmēts „Faustā” Grietiņas jautājumā „Ko tu domā par reliģiju?” Viņa to domā vēl konfesionāli, savukārt es domāju to šādi: ko tu domā par lietām, kas maņām nav redzamas, kas nav

tveramas? Ko tu domā par neredzamām būtnēm, par dabas gariem, par augstākiem gariem, kuriem taču piemīt realitāte?

Šis ir centrālais apziņas dvēseles laikmeta jautājums, jo apziņas dvēsele ir vieta, kurā dvēsele pati no sevis atkal atrod pieeju garīgajai pasaules dabai, piemēram, garīgumam vielās. Un dziļākais vēža slimības cēlonis ir būtne, kas grib aizkavēt šo attīstību, kam ir arī ļoti daudz darīšanas ar brīvību. Šteiners apzīmē šo būtni ar okultu jēdzienu Sorats. Tā ir ļoti īpatnēji raksturota būtne zvēra veidolā; viņš norāda šai sakarā uz Jāņa „Atklāsmes grāmatu”. Man gan ir simpātiskāks modernāks apzīmējums: Sorats priekš manis ir personificēts Antikrists. Tā ir būtne, kas ir nākusi mūsu pasaulē, lai nepieļautu mūsu pasaulē ienākušā Kristus uztveršanu. Kristus ir īstais „Es esmu” principa nesējs un aizsargātājs, un pret to ir vērsti Sorata uzbrukums.

Vēža slimība ir slimība, kas grib sagraut Es. Viss, ko mēs 20. gadsimtā esam piedzīvojuši kā cilvēces iznīcināšanu (vai tas būtu holokausts, vai visas nacionālisma izpausmes), būtībā ir šīs būtnes izpausmes. Šī cilvēka nicināšana nav Lucifera un Arimana izpausmes, jo šie prot novērtēt cilvēku un pat tik augstu, ka grib iegūt to sev. Sorats nepiešķir cilvēkam vispār nekādas vērtības, viņš to ienīst!

V.V.: Te jau elpo tas pats gars, ko Šteiners raksturo kā tā sauktos Azūrus, lai arī viņš saka, ka Sorats ir augsta ranga arimaniska būtne, un tomēr tam kaut kādā veidā piemīt azūriski vaibsti.

V.F.: Uz šo jautājumu es nevaru pilnībā atbildēt; varbūt Sorats pats ir no Azūru pasaules, katrā ziņā šai būtnei piemīt azūriski vaibsti. Šteiners ir ietinis tās izcelsmi noslēpuma plīvurā. Man pirmām kārtām ir svarīgi, ka šeit mums ir darīšana ar būtni, kas nav radusies mūsu pasaules radīšanas kontekstā, kas ir iebrukusi šajā pasaulē nelikumīgi.

V.V.: Tā tad ir tā pati aina, ko mēs redzam vēža slimībā vai vēža šūnā!

V.F.: Tas ir brīnišķīgi, ka jūs to izteicāt. Pēkšņi mēs esam vēža norisē iekšā. Šo slimību nevar pārvarēt, ja neierāda aiz tās stāvošajam garam viņa vietu. Protams, runa nav par to, lai viņu pilnībā uzvarētu, bet gan tikai par to, lai viņu saprastu un ierādītu viņam viņa robežas. Galu galā tas ir arī terapijas jautājums: kam mēs īsti kalpojam veicot ķīmijterapiju vai apstarošanu un kam mēs kalpojam lietojot āmuļa terapiju?

V.V.: No vienas puses Es ir radošais spēks cilvēka organismā, kas uztur šo organismu veselu līdz pat imūnsistēmai; no otras puses kancerogēniskās vielas iebrūk organismā, piemēram, tādās ekstremālās situāci-

jās kā Černobiļas katastrofa. Kā to var novērtēt kvantitatīvi, kā var apvienot abas šīs puses?

V.F.: Tā kā jūs pieminat Černobiļas katastrofu, ir jānorāda uz noteiktām vieliskām parādībām, proti, uz radioaktivitāti, pret ko var aizsargāties noteikti tikai ļoti, ļoti nedaudzi cilvēki. Es zinu no viena mana laba drauga, rumāņu zinātnieka, ka tur ļoti daudziem jauniem cilvēkiem ir zarnu vēzis, kas būtībā šķiet pavisam neiespējami, bet ar Černobiļu ir absolūti izskaidrojams, jo Rumānija atrodas joslā, kas ir stipri piesārņota ar radioaktīviem nokrišņiem. Šajā gadījumā runa nav primāri par vēža slimību, bet gan te cilvēku pasaulē ienāk kaut kas tāds, kas nemaz neattiecas uz cilvēka personību. Tas nav Es jautājums, varbūt vienīgi ļoti nedaudziem cilvēkiem, kuri par sevi var apgalvot, ka viņi ir imūni pret šo radioaktivitāti.

Pāvils izdzīvo pēc nāvējoša kodiena

Priekš manis cilvēka pirmtēls, kas uz to ir spējīgs, ir Pāvils. Starp citu, Pāvils ir tipisks apziņas dvēseles cilvēks, viņš šodien ir ārkārtīgi aktuāls. Par viņu tiek stāstīts, ka reiz, cietis kuģa avāriju, viņš tika izmests uz Malτας salas un, kraujot ugunskuru, saņēma odzes kodienus, kas ir nāvējošs. Bet Pāvils izdzīvoja pēc šī kodiena, un kopš tā laika cilvēki bija pārliecināti, ka viņš

ir svētais, jo tikai svētais var izdzīvot pēc tādas indes devas.

Ja cilvēkam trūkst drosmes būt tas, kas viņš ir

Bet jūsu jautājums jau ir par to, kur ir Es kvalitāte, kas var pastāvīgi turēties pretī šai slimībai, un uz to ir ļoti grūti atbildēt, jo tas jau vienmēr ir individuāls jautājums. Šāds Es ir Es, kas pārdzīvo sevi šajā Es kvalitātē, taču vienlaicīgi zina, ka tas šo Es pats no sevis nemaz nevar pārdzīvot, jo šim Es ir nepieciešama dziļa saikne ar augstākām garīgām būtnēm, kuras Rūdolfs Šteiners sauc par trešās hierarhijas būtnēm – eņģeļiem, erceņģeļiem un laika gariem, jo šīm būtnēm mums šodien lielā mērā jāpateicas par sava Es funkciju. Un, ja cilvēks domā, ka var visu īstenot no savas Es būtnes, tad viņš sevi stipri pārvērtē.

Tādēļ man rodas jautājums, kā lai es nosargāju sevi no sava Es puses tā, lai katru dienu ar šiem gariem apzināti saistītos. Tas var mums izdoties caur mūsu domāšanu, jūtām un rīcību, kad domas, ko es domāju, ir patiešām manas domas; kad es jūtu tik apzināti, ka šis jūtas ir patiešām manas jūtas, un, kad es rīkojos tā, ka tā ir patiešām mana rīcība.

Un te mēs uzreiz esam pie amerikāņu psihoterapeita *Lawrence LeShan*, kas runā par to, ka **viens** no vēža slimības cēloņiem ir tas, ka šodien cilvēks to vien dara,

kā skatās apkārt un sev jautā, ko gan citi no viņa gaida, kādam viņam jābūt, un, ka viņam nav drosmes būt par to, kas viņš īstenībā ir. *LeSchan* ir izteicis to ļoti poētiski, teikdams, ka cilvēki nevīžo dziedāt savas dzīves melodiju. Viņš ir skaidri noformulējis savu domu: Ar vēzi saslimst pirmām kārtām cilvēki, kurus pastāvīgi pavada jautājums: kādam man būtu jābūt un kā jādzīvo priekš citiem cilvēkiem, un nevis: kā man jādzīvo pašam no sevis?

Es drupas

Vēl viena svarīga Šteintera piezīme: vienā vietā, kur viņš runā par vēzi – un viņš ir runājis par vēzi ļoti pretrunīgi – , viņš saka, ka vēzis esot slimība, no kuras rodas Es drupas. Ar to tiek norādīts uz spēku, kas patiesi ir spējīgs sagraut cilvēka Es, katrā ziņā ne Es garīgā ziņā, bet gan Es, kas organizē sevi miesā. Šeit tiek norādīts uz Es organizāciju.

Te man ir jāpaskaidro, ka Es organizācija nav vis pats Es, bet gan viens no Es aspektiem, kas organizē sevi miesiski. Šis Es aspekts izpaužas siltumā. Ja Šteiners runā par Es drupām, tad tā nekad nav visa Es organizācija, kas tiek sagrauta, bet gan, piemēram, bronhiālajā sistēmā, aizkuņģa dziedzerī vai dzemdē utt., un te rodas noslēpumains jautājums, kādēļ vēža slimība rodas noteiktā organisma vietā. Tā ir mīkla, ko es vēl neesmu īsti atrisinājis, ko varēs atrisināt tikai, ņemot vērā psiho-

somatizāciju atsevišķos orgānos. Ja grib saprast katra orgāna īpašo uzdevumu, tad reiz varēs atrisināt arī šo noslēpumaino jautājumu. Tādēļ dziļākais vēža slimības cēlonis tiks patiesi saprasts tikai tad, kad tas kļūs par Es jautājumu.

Es pats par sevi ir vesels

V.V.: Tātad tas, kurš patiesi satver savu Es, kura Es un Es organizācija ir vesela, īstenībā nemaz nevar dabūt vēzi, ja uz viņu neiedarbojas ārējs faktors, piemēram, radioaktivitāte?

V.F.: Pavisam viennozīmīgi - jā. Es ir vesels, tas nevar saslimt. Bet tas var, piemēram, nebūt pietiekami stiprs, tas var nebūt pietiekami uzmanīgs. Tas ir ļoti svarīgi. Un tā ir epidemioloģiska vēža slimības blakusparādība, ka cilvēki šodien sistemātiski tiek novirzīti no tā, lai būtu uzmanīgi ar savu Es. Viņiem nepiemīt Es klātesamība. Parādiet man kādu cilvēku, kurš ikvienā mirklī ir klātesošs savā garā, savā Es kā tādā. Vēža slimības gadījumā Es jau nav slimš, tas vienkārši nav klāt. Cilvēkam, kas audzina sevī Es klātesamību, vajadzētu būt ļoti stipri pasargātam no vēža.

Saslimšana ar vēzi cilvēces labā

V.V.: Bet ir arī izņēmumi.

V.F.: Noteikti. Es, piemēram, esmu ilgi domājis, kādēļ bērni saslimst ar vēzi. Es esmu pazinis arī brīnišķīgus un ļoti garīgus cilvēkus, kuri tomēr ir saslimuši ar vēzi. Sākumā tas izskatījās kā absolūtā pretruna manai domu gaitai. Ļoti pakāpeniski es esmu no šiem cilvēkiem iemācījies saprast, ka cilvēks var saslimt ar vēzi, piemēram, tādēļ, ka uzņem mūsu laika vispārējo garīguma trūkumu savā karmā. Līdz ar to cilvēks saslimst ar vēzi par labu cilvēcei. Un tā kā es esmu ļoti kristīgi noskaņots, tad es esmu ietērpis šo atziņu tēlā: šāds cilvēks ņem uz sevis cilvēces krustu tieši tāpat, kā Kristus vai Sīmanis no Kirēnas ir uzņēmis nest cilvēces krustu.

Tādējādi cilvēks uzsāk skaidrošanos ar būtni, kas stāv aiz daudzām mūsu laika parādībām. Šie cilvēki ir īpaši ar to, ka viņiem nav absolūti nekādu baiļu no vēža, kuri pacieš šo slimību patiešām suverēni un principā nebūt negrib tikt izārstēti vienkāršā veidā. Viņi grib skaidroties ar šo slimību. Šeit vēzis nav vis personīga slimība, bet gan tā tiek izdzīvota it kā pārstāvēt cilvēci.

Un tad ir vēl trešā cilvēku grupa; katrā ziņā tie sastopami retāk: viņi izmanto šo slimību kā skološanās ceļu, jo nekur nevar tik tieši satikt šo Sorata spēku kā šajā slimībā. Vēža slimnieks satiek to ik mirkli. Tie ir cilvēki, kuriem piemīt mihaeliska drosme iznākt uz arēnas un uzņemties cīņu ar šo spēku.

Okultais tumors

Turpretī attiecībā uz bērniem šai ziņā pastāv divi aspekti. Rūdolfš Šteiners runā par to, ka pastāv pirmsdzimšanas nosliece uz šo slimību. Tas ir ļoti noslēpumaini, un neviens vēl nav īsti atšifrējis, kā tas jāsaprot. Bet varbūt tomēr, zinot, ka bērniem piemīt stipra atdarināšanas spēja, var iedomāties, ka viņi iekšēji atveido vēža slimību, ko pārdzīvo pieaugušajos. Te es nedomāju vēža slimību, kas jau ir kļuvusi par audzēju, bet gan manu izklāstījumu ziņā kancerozes, t.i., slēptā tumora fāzē.

Tur varbūt ir kāds audzējs, kas sastāv no desmit tūkstošiem šūnu, un kas tomēr ir tik mikroskopiski mazs, ka to varētu atrast tikai nejauša audu griezuma gadījumā. Bet mums nevajadzētu par zemu novērtēt šādu mikroskopisku tumoru.

Kad Rūdolfš Šteiners runā par bērnu atdarināšanas spēju, tad ar to nebūt nav domāts, ka bērns atdarina tēva, teiksim, rokas kustību, bet gan bērns iekšēji atveido savus vecākus līdz par organiskai pasaulei. Viens no svarīgākajiem vecāku uzdevumiem ir būt saviem bērniem par paraugu, jo ir jāzina, ka atdarināšana notiek līdz pat vissīkākajām niansēm. Tādēļ, manuprāt, cēlonis tam, ka arī bērni šodien saslimst ar vēzi, varētu būt tas, ka viņi atdarina savus ar vēzi slimos vecākus vai citus pieaugušos.

Vēzis nav saistīts ar neveiksmīgu dzīvi

Es esmu piedzīvojis brīnišķīgus piemērus, kad ģimenes ar vēzi slimu bērnu ir radikāli mainījušas savu attieksmi pret pasauli garīguma virzienā, kas bez bērna saslimšanas nebūtu domājams. Tādēļ es gribu vēlreiz uzsvērt, ka ir ļoti daudz cilvēku, kuri cieš no vēža slimības nebūt ne personisku, bet gan viscaur pārpersonisku iemeslu dēļ. Ja neievēro šo apstākli, tad ļoti viegli var sākt cilvēkus morāli nosodīt. Cik ātri uz mēles ir spriedums: tu neesi dzīvojis savu dzīvi! Tu neesi sevi atradis! Šāda veida spriedumus var pielietot augstākais sev pašam un nekad citam, jo tik labi mēs citu nepazīstam. Šajā punktā man ir lielas grūtības ar dažādiem antroposofiskiem aizspriedumiem, jo tie bieži vien ir augstprātīgi.

Vēzis absolūti droši nav neveiksmes vai kaut kādas vainas jautājums; tas ir vienkārši attīstības jautājums. Tādēļ es varu ikvienam vēža slimniekam pavisam tolerantī un atklāti jautāt: kā mēs risināsim šo problēmu? Tie nedaudzie, kuri redz vēža slimībā skološanās ceļu un meklē uz tā vairāk vai mazāk apzinātu tikšanos ar Sorata būtni, diez vai pretendēs uz terapeitisku palīdzību. Viņi ļauj sevi tikai pavadīt. Viņi nemaz negrib izvēstoties tā, kā mēs citi to iedomājamies. Jo šiem cilvēkiem tikai nāve, iziešana cauri nāvei ir uzvara.

V.V.: Vai jūs pazīstat cilvēkus, kuri apzināti iet šo ceļu šādi?

V.F.: Ja nonāk kādam cilvēkam tik tuvu, ka viņš ir gatavs par to runāt, tad viņš to apzinās. Tādi cilvēki ir, bet lielākai daļai no viņiem ir tikai nojausma par to. Savā ārsta dzīvē es esmu piedzīvojis tikai dažus atsevišķus cilvēkus no pirmās grupas. Ir jāpazīst šo cilvēku dzīves apstākļi, jo bieži ir tā, ka tieši tie cilvēki, kuri intensīvi nodarbojas šo slimību, paši ar to saslimst. Šo jautājumu es uzdošu arī sev pašam, un es vienmēr apzinos, ka esmu šai ziņā nostājies nebūt ne uz vienkārša ceļa.

Visaugstākā inteliģence, brutāla griba un nekādu jūtu

V.V.: No šī redzespunkta ikvienam vajadzētu gatavoties arī pašam saslimt ar vēzi, pat ja viņš uzskata, ka iet dzīvē ceļu, kurā grib apkarot šo slimību.

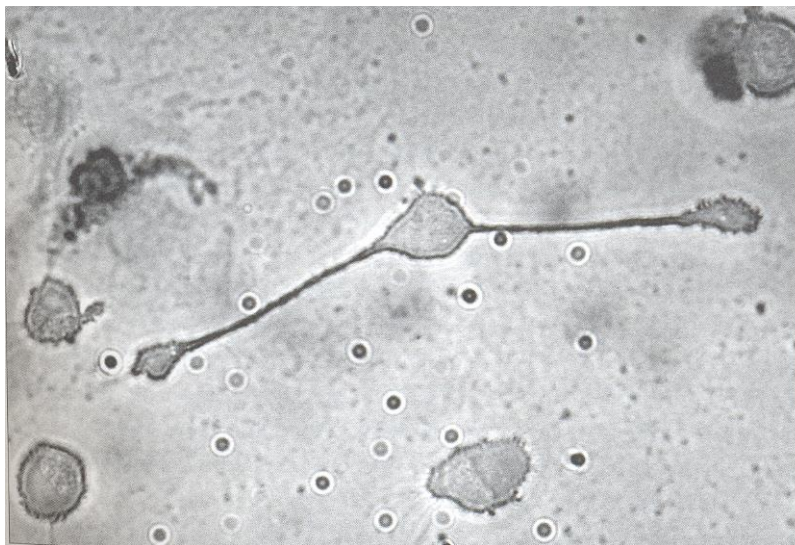
V.F.: Tieši tā. Katrā ziņā vajadzētu pēc iespējas ātrāk atbrīvoties no naivas ticības, ka tādēļ vien, ka cilvēks ir antroposofs, viņš nevar saslimt ar vēzi. Tieši ņemot vērā pēdējās nosauktās iespējas, viņš pat ir vairāk apdraudēts. Man personīgi Vladimira Solovjeva „Stāsts par Antikristu” šai ziņā ir ļoti palīdzējis, jo tajā var atrast sava veida fenomenoloģisku Antikrista būtnes raksturojumu, ko arī Rūdolfs Šteiners no savas puses apstiprina: visaugstākās inteliģences koncentrāts, gandrīz brutāla griba, bet bez jebkādas jūtu pasaules. Šodien nemaz nav ilgi jāmeklē,

lai atpazītu, kur šis spēks darbojas. Rūdolfš Šteiners nav nejauši runājis par sociālo vēzi saimnieciskajā dzīvē, un viņš līdz ar to nav norādījis uz kaut ko banālu, bet gan ir domājis to ļoti dziļi. Tieši pašreizējā saimniecības un finansu krīzē mēs pārdzīvojam ļoti daudz no tā.

Es ir absolūts imūnsistēmas stūrmanis

V.V.: Man ir vēl viens jautājums par galētājšūnām. Vai Es aktivitāte vai pasivitāte, kad tas, piemēram, nav pietiekami uzmanīgs, tiek pārnesta uz imūnsistēmu tā, ka galētājšūnas, makrofāgi, vienā jaukā dienā vairs neatpazīst vēža šūnas? Vai arī tas ir pārāk vienkāršoti?

V.F.: Makrofāgi nekad neapēstu nevienu vēža šūnu, ja ik mirkli nesaņemtu tādu rīkojumu no Es. Tas, ka vēža slimnieka makrofāgi, kas arī viņam ir pilnīgi veseli, vairs nepilda savu uzdevumu, ir saistīts ar to, ka vairs nav saiknes starp imūnsistēmu un Es. Tā ir viena no jomām, kas līdz šim vispār nav tikusi atklāta, arī antroposofijā nē: Es ir absolūts imūnsistēmas stūrmanis. Diez vai visā organismā ir vēl kāda cita vieta, kur Es būtu tik iesaistīts, miesiski iesaistīts, kā tas ir imūnsistēmā. Tādēļ arī agrāk imunoloģijā bija tāda tēze: Patība atpazīst visu, kas nav Patība. Vai citiem vārdiem: Es atpazīst visu, kas nav viņš pats.

Peles makrofāgs ar diviem izvirzījumiem (*Pseudopodien*), kas aptver ķermenim svešas daļiņas un uzņem tās, lai sagrautu.

Makrofāgu bezspēcība ir Es bezspēcība. Vēža slimniekam ir makrofāgi, būtībā tie varētu rīt. Un viens no āmuļa terapijas aspektiem ir tas, ka tā aktivizē Es makrofāgu vadību. Āmuļa terapija neaktivizē makrofāgus kā tādus, bet gan to aktivizēšanu. Tādēļ jebkurš mēģinājums atzīt āmuļa terapijas iedarbību tikai vieliskā līmenī, ir pilnīgs pārpratums.

Pārāk intensīva ieelpa

Šeit es gribētu vēl šo to piebilst: laikā, kad Rūdolfš Šteiners gribēja nest pasaulē domu par sociālo trīsdaļīgumu, viņam tika jautāts, vai pašu par sevi funkcionējošu un pārāk intensīvi plaukstošu saimniecisko dzīvi nevar salīdzināt ar vēzi? Šeit Rūdolfš Šteiners izdarīja noteiktu ierobežojumu, īstenībā viņš pat to ir noliedzis. Viņš atbildēja, ka tas būtu jāredz sekojoši: pie cilvēka īstais vēža cēlonis ir ieelpas pārsvars pār izelpu. Tas ir ļoti interesanti, jo, ieelpojot dvēsele ienirst miesā, kamēr izelpojot miesa dvēseli atbrīvo. Izelpa ir miesisks pols, ieelpa – dvēselisks. Dvēseles aktivitāte mostas ieejot miesā, un cilvēka ētermiesa atbild uz to atkal atlaižot dvēseli. Ja miesa varētu runāt, tā ļoti draudzīgi un tomēr noteikti teiktu: nu, ir gana, dvēsele, attālinies atkal no manis!

Tas noveda mani pie atskārsmes, ka vēža slimība būtībā ir nosmakšanas slimība, jo, kad dvēsele ilgstoši iesniedz ķermenī pārāk dziļi, kā, piemēram, astmas gadījumā plaušās, tad cilvēks nosmok. Pirms tam es biju mācījies, ka vēža šūna neelpo, bet tai ir smokoša vielmaiņa. Tā neelpo, bet principā strādā anaerobi. Tā tieši izvairās no skābekļa. Sakarā ar to *Manfred von Ardenne* ir izstrādājis vairāku pakāpju skābekļa terapiju. Viņš ir empīriski atklājis, ka, vēža šūnai piegādājot skābekli, tā mirst. Tieši tāpat mēs zinām, ka, piegādājot tuberkulozes baktērijām sauli un gaismu, tās arī mirst.

Vēža šūnā pastāv slāpekļa vielmaiņa, kas pēkšņi pārtrūkst, kad audzējs pieslēdzas asins sistēmai. Tad vēža šūna pēkšņi maina savu elpošanu un atkal kā vesela šūna ieelpo skābekli. Brīdī, kad vēža šūna vai audzējs pieslēdzas asins sistēmai, tiek uzsākta dziedināšana. Mēs taču zinām, ka asinis ir Es nesējas. Tādēļ es jau no paša sākuma biju pārliecināts par to, ka, apkarojot audzēju, vēl nebūt netiek apkarota vēža slimība. Šī ir mūsdienu vēža terapijas drāma, ka tā īstenībā apkarot kaut ko tādu, kas nebūt nav slimība. Tādēļ dabaszinātne pēdējos 60 gados arī nav pavirzījusies nevienu ievērības vērtu soli uz priekšu. To saka paši vēža pētnieki. Viņu aprindās vienmēr valda sava veida zaudējuma sajūta vai melanholija, un cilvēki glābjas, no vienas puses, augstprātībā, no otras puses, sava veida septiņgades plānā: „Pēc septiņiem gadiem mēs...”

Cerības princips ir absolūtais onkoloģijas princips. Vadošie onkologi konstatē, ka pēdējos 60 gados viņi būtībā nav tikuši tālāk, lai arī ir bijuši zināmi panākumi cīņā ar bērnu leukēmiju, ar prostatas vēzi un, pirmām kārtām, ar vēža šūnām, kas ārkārtīgi ātri vairojas. 90% visu vēža slimību ārstēšanā nav praktiski nekāda progressa. Tā ir ļoti liela problēma, bet tas ir tādēļ, ka sākts iet nepareizu terapijas ceļu.

Tumors kā maņu orgāns neīstā vietā

V.V.: Kādēļ Šteiners sauc vēzi par maņu orgānu, lai arī nepareizā vietā? Kā to saprast: tumors kā maņu orgāns?

V.F.: Ja pārzina antroposofisko cilvēkmācību, antroposofisko miesas mācību, tad to ir samērā vienkārši izskaidrot. Īstenībā miesā rodas izmaiņas tikai tad, kad kāda vēža šūna emancipējas no Es vadības un uzsāk pašas dzīvi. Tad šajā vietā notiek fiziskās miesas atdalīšanās no citiem augstākiem būtnes locekļiem: gan ētermiesa, gan dvēseliskais elements, gan Es organizācija tiek atstumti un turpmāk tiem vairs nav pieejas fiziskai šūnai. Tas notiek daļēji: kaut kur aizkuņģa dziedzerī vai bronhu gļotādā vai kādā citā vietā. Te, protams, jāpiebilst, ka šai šūnai piemīt dzīvības atliekas, citādi tā atmirtu. Bet to vairs nekādi neietekmē augstākā organizācija.

Tāda ir tipiska jebkura maņu orgāna organizācija. Šteiners saka, piemēram, par aci, ka pētot aci, ārsts varētu kļūt par materiālistu, jo acs ir gandrīz tikai un vienīgi fizisks aparāts. Maņu orgānos fiziskā miesa pastāv gandrīz tikai pati priekš sevis, un augstākie būtnes locekļi darbojas tajos tikai nospiedumu veidā. Tie vēl iedarbojas uz fizisko miesu, bet vairs nav tā īsti ar to saistīti.

Šteiners ņem par piemēru tam, kas notiek vēža gadījumā ne vien aci, bet arī ausi. Ja mēs paskatīsimies uzmanī-

gāk, tad redzēsīm, ka auss ir vēl mehāniskāk organizēta nekā acs. Mehāniskāka procesa par skaņas pārvešanu vairs nevar būt. Ja garīgi aplūko dzirdes procesu, tad drīz vien var saprast, ka cilvēks nebūt nedzird ar fiziskām ausīm; auss ir tikai orgāns, kas transportē dzirdēto apziņā. Dzirdam mēs ar pavisam citām savas būtnes kārtām.

Tumors kā maņu orgāns neīstajā vietā ir maņu orgāns vielmaiņas sistēmā, kurai tas nepieder. Maņu orgāni pieder tikai nervu un maņu sistēmai.

V.V.: Vai tas attiecas tikpat labi uz pirmo vēža šūnu kā uz tumoru?

V.F.: Tas attiecas uz visām, sākot ar pirmo vēža šūnu līdz pat miljardiem vēža šūnu, kas ir apvienojušās tumorā. Visas kopā veido šo maņu orgānu. Padomājiet par kāda insekta aci, kas arī ir ar cilvēka aci nesalīdzināms orgāns, bet ir veidots no daudzām fasetēm.

V.V.: Ko tad tumors uztver kā maņu orgāns?

V.F.: Ja faktu, ka tumors veido maņu orgānu vietā, kurai tas nepieder, piemēram, vielmaiņas sistēmā, ņem nopietni, nevis uztver kā skaistu garīgu metaforu, tad ir arī jāuzdod konkrēts jautājums: ko tad šis maņu orgāns uztver? Ja to mēģina izdibināt ar meditatīvas uztveres palīdzību, tad var pārdzīvot, ka šis orgāns ir vērsts uz kādu pasauli, kas pastāv katrā cilvēkā, ko mēs nevaram

noliegt, jo tā ir daļa no mums; uz pasauli, ko es te gribētu nosaukt par zemāko dabu (*Unternatur*). Tā ir zemāka par cilvēku un zemāka par dabu. No šīs zemākās dabas nāk, piemēram, arī elektrība, magnētisms un kāds trešais, vēl graujošāks spēks, uz ko Rūdolfs Šteiners ir norādījis lekcijā „Asiņu ēterizācija” (1.10.1911, GA 130), katrā ziņā savā laikā vēl nenosaucot to vārdā. Varbūt ar to bija domāta radioaktivitāte, bet iespējams, ka ar to bija domāts vēl kāds pavisam cits spēks.

Šajā pasaulē tumors raugās kā maņu orgāns. Šteiners reizēm sauc šo pasauli arī par bezdibeni. Un šajā bezdibenī viņš ievieto trīs zvērus, kas pārstāv cilvēka domāšanu, jušanu un gribu un kas darbojas cilvēkā neapzināti. To katrs var brīnišķīgi novērot, ja atskārš, ka viņā dzīvo domāšana, ko viņš pats nemaz nepārvalda, un, ka viņā dzīvo arī svešas jūtas. Jau Šillers teica: „Ikvienā no mums dzīvo slepkava”. To noteikti ir pārdzīvojis ikviens no mums, kad kādreiz pārņem kārtīgas dusmas, uz kādu mirkli esam gatavi kādu pat nogalināt. Ja vēlāk pārdomā šo incidentu, tad saprot, ka mēs paši to nebūt neesam gribējuši.

Šādas parādības ir vērojamas bieži sakarā ar alkoholu. Man ir bijuši daudzi pacienti ar alkohola problēmām, pie kuriem ļoti drīz varēja pārdzīvot, ka viņos mīt kāda cita būtne, kas darbojas blakus cilvēka Es un to padzen. Es domāju, ka šī ir tā pasaule, kurā raugās vēža maņu orgāns.

Bailes no vēža nav saprotamas

Bet mums vienmēr jābūt skaidrībā par to, ka šis uztveres process notiek pilnībā zemapziņā. Un manuprāt, tas arī ir iemesls, kādēļ vēzis izraisa bailes. Bailes no vēža vispār nav saprotamas, jo šodien no šīs slimības vairs nevienam nevajadzētu baidīties. Man būtu vismaz tikpat jābaidās, ja es iekāpjju automašīnā un, piemēram, gaidu kādu spoku šofera vietā. No vēža nemirst tik ātri. Es sabītos, ja man 20 gados kāds pateiktu, ka man ir izkaisītā skleroze, jo tad es zinātu, ka man priekšā ir ļoti smaga dzīve. Vai, ja man kāds paziņo, ka man ir reimatisms, jo tad es zinu, ka diez vai nodzīvošu kaut vienu dienu bez sāpēm. Tomēr reimatisma slimniekiem nav baiļu, bet vēža slimniekiem rodas šīs iracionālās bailes. Manuprāt, tas ir saistīts ar to, ka vēža slimība sniedz ieskatu jomā, kas mūsdienu cilvēkam, paldies Dievam, ir slēgta. To var atvērt tikai apzinātas meditatīvas skološanās ceļā.

V.V.: Vai tās nav arī bailes sevis paša priekšā, t.i., tā priekšā, ko cilvēks vēl pirms dzimšanas ir uzņēmis paveikt, bet šajā dzīvē nav paveicis, ko ir palaidis garām? Vai tās, tātad, nav bailes no satikšanās pašam ar sevi?

V.F.: Šis otrais aspekts nāk klāt: bailes, ka cilvēks ir vairāk vai mazāk noliedzis pats sevi un savus ideālus, nav rīkojies atbilstoši tiem. Taču pirmām kārtām tās ir jūtas, kas tad uzaust dvēselē: izmisums, bezcerība, vilšanās utt. Pie saviem vēža pacientiem es aizvien pārdzīvoju pavisam organiskas bailes, kas izdalās gan drīz vai tikpat stipri, kā kāda dziedzera izdalījumi. Tumors patiešām uztver bezdibeņa pasauli. Un ir tikpat patiesi, ka ikviens cilvēks nes sevī dēmonus, to zināja jau Platons.

Šie dēmoni nav nekas smieklīgs; tās ir garīgas dabas būtnes, zemākās dabas būtnes. Un šīm būtnēm ir darīšana ar cilvēku. Mūsos kā cilvēkos bez šaubām ir arī elektrība, bet šī elektrība netiek Es vadīta. Tā ir saistīta ar mūsu dubultniekiem. Un man te ir svarīgi, ka pirmais dubultnieka jēdzienu ir izdomājis nebūt ne Šteiners. Tas bija pazīstams ilgi pirms viņa. Man, piemēram, ir viena 19. gadsimta psihiatrijas mācību grāmata, kurā apmēram 60 lappuses ir veltītas dubultnieka tēmai. Kopš cilvēki praktizē pilnīgi abstraktu medicīnu, šīs zināšanas ir aizmirstas.

Bet kāda tad būtībā ir šizofrēnijas problēma? Kas ir, piemēram, mānija? Lieluma mānijas pārņemts cilvēks rīkojas tā, ka tas nebūt neatbilst viņa būtībai.

Katrā ziņā caur šo tumora maņu orgānu cilvēks satiekas ar pasauli, kurai viņš nav sagatavots.

Strauja augšana un miesas sagraušana

V.V.: Ko es vēl ne visai saprotu, ir jūsu teiktais par to, ka vēža šūnās augstākie cilvēka būtnes locekļi atbrīvojas no fiziskās miesas; vēža audzējs taču ir ļoti dzīvs, strauji augošs veidojums.

V.F.: Šī pretruna rodas tādēļ, ka cilvēki vienmēr skatās uz vēža beidzamo stadiju. Pati vēža šūna ir ārkārtīgi nedzīva. Šis fakts, respektīvi, šī pretruna arī mani sākmā mulsināja. Vēlāk es atradu Rūdolfu Šteinera Londonas lekcijās ārstiem teicienu, ka vēža audzējs principā ir ētermiesas emancipācija, kas vairs nelaiž sev klāt astrālo miesu un kas satver šūnu būtnes un tad sāk strauji augt. Īstenībā šī straujā augšana ir ētermiesas īpašība, veģetatīva augšana līdzīgi augam. Un tad, kā jau domājošs cilvēks, es uzreiz sev jautāju, kas tad tagad ir pareizi: fiziskās miesas emancipācija vai ētermiesas emancipācija?

Pagāja daudz laika, kamēr pēkšņi man kļuva skaidrs, ka, pirmkārt, Šteiners apraksta slēptu vēža šūnas rašanos, un, otrkārt, viņš apraksta pavisam ko citu, proti, ka iejaucas spēki, kas ierosina šajās vēža šūnās strauju augšanas procesu. Šī ir tā pieslēgšanās asinīm. Tādēļ es vienmēr saucu audzēju par miesu graužošu, jo caur audzēju dvēsele grib atbrīvoties no miesas, to vienkārši sagaujot. To var salīdzināt ar taureni, kas izlido no pārplīsušās kūniņas.

Tādēļ pavisam skaidri jāatšķir: no vienas puses, ir vēža šūnas un tumors kā slimība, un, no otras puses, audzējs kā tāds. Bet šis audzējs nav slimība, bet gan jau atbilde uz slimību. Tādēļ man jāiet ceļš, kurā audzējs kļūst lieks, jo miesa jau nedrīkst pazust. Īstenībā tas ir pilnīgi traks process, jo tas, kas dzīvo miesā, nogalina šo miesu, jo bez miesas arī pats tumors nevar eksistēt. Bet patiesība ir tāda, ka vēzis jau nebūt neiznīcina sevi pats; tam uzbrūk Es-princips, ko dvēsele grib atbrīvot un tādēļ sagrauj miesu.

Un šeit es sev teicu: visu cieņu, bet te kaut kas nav kārtībā, jo tas līdzinātos tam, ka es atņemtu sev dzīvību ar pašnāvību. Tādēļ ārstam ir dziļš pienākums šajā vietā tūlīt iejaukties. Es būtu pēdējais, kas teiktu: brīnišķīgi, parādās audzējs, tātad dvēsele tiks atbrīvota no miesas! Tā vietā es saku, ka tas ir absolūti nederīgs mēģinājums, bet tas tomēr paver iespēju, ka apziņā ienāks kaut kas tāds, kas varbūt jau 14, 15 gadus ir neapzināti darbojies cilvēkā.

Komunicēt ar eņģeļiem nojausmas līmenī

Bieži vien, saņēmuši diagnozi, vēža pacienti saka: es to jau zināju. Viņi tikai bieži vien nav atraduši nevienu, kas viņiem noticētu, vai arī viņiem pietrūka drosmes nosaukt lietu vārdā. Uz to attiecas viens no Rūdolfa Šteintera „Dvēseles kalendāra” atslēgvārdiem. Viņi to ir nojautuši.

Nojausmas nozīmi es esmu atklājis priekš sevis pilnīgi patstāvīgi, un tikai vēlāk uzzināju, ka Karls Kēnigs to ir aprakstījis jau pirms manis: „Rūdolfš Šteiners runā par nojausmu kā par mūsu komunicēšanas veidu ar eņģeļiem. Kurš reiz ir pārdzīvojis, ko patiesi nozīmē nojausma, kas rosās dvēselē, tas saprot, ka nojausma ir kaut kas vairāk, nekā zināšana. Tā ir augstāka zināšanas forma, kas mums tiek dota, kad mums atklājas augstākās eņģeļa Es zināšanas. Un šis eņģelis man saka, kas man īsti būtu jādara vai kas man būtu jāmaina.

Šai ziņā daudziem cilvēkiem šodien ir priekšnojauta; katrā ziņā karcinofobijas gadījumā tā parādās pārspīlētā formā. Tā ir ar tiem cilvēkiem, kuri skraida no viena ārsta pie cita un apgalvo, ka viņiem ir vēzis, bet neviens nekad neko tādu viņos neatrod. Interesanti, ka šī karcinofobija pēc āmuļa terapijas var pazust; es esmu piedzīvojis tādus gadījumus. Šī karcinofobija jāņem nopietni, jo dažreiz tie ir cilvēki, kas patiesi raugās nākotnē ar zināmu nojausmu, kuriem ir arī noteiktas pārjutekliskas uztveres spējas. Tie ir tādi cilvēki, kā, piemēram, Teodora Rūdolfa Šteinera „Drāmās-mistērijās”, kura sāk katru savu sakāmo ar vārdiem: „Man kaut kas runāt liek...” Tātad, tā ir nojausma, kas nepaliek tikai nojausma, bet kas meklē sev izpausmi.

Mest uz šūnām atombumbu

V.V.: Kādēļ vēža šūnas reaģē uz ķīmijterapiju un uz apstarošanu jūtīgāk nekā veselās šūnas, vai varbūt tas tā nav?

V.F.: Tas ir dažādi. Principā vēža šūnas reaģē tāpat kā veselās. Vēža šūnas reaģē uz ķīmijterapiju un uz apstarošanu jūtīgāk tad, kad tām ir spēcīga dalīšanās. Bet tas tieši tāpat attiecas arī uz veselām šūnām. Tādēļ kaulu smadzenes, kas ļoti ātri dalās, šie terapijas veido ļoti apdraud. Patiešām labi uz ķīmijterapiju un apstarošanu reaģē tikai tādi tumori, kuru šūnas ļoti ātri dalās. Tā ir akūtas leukēmijas un noteiktu jauniešu prostatas vēža gadījumā, kā arī noteiktos limfmezglu vēža gadījumos.

Klasiskas karcinomas, tā sauktās adenokarcinomas, kas veidojas pirmām kārtām no dziedzeru audiem – un tādi ir lielākā daļa –, principā nereaģē labi uz apstarošanu un ķīmijterapiju. Tādēļ pētījumos par dziedzeru vēzi zinātne nav tikusi ne soli uz priekšu. Tas tiek atzīts arī klasiskās medicīnas aprindās. Progress ir noticis tikai tai ziņā, ka iemācījās vēzi agrāk atpazīt, bet ne pašā terapijā.

Tādēļ manis jau reiz citētais vēža pētnieks arī teica, ka „mūsu problēma ir tā, ka mēs vienmēr reaģējam tikai uz sekām, nevis uz cēloņiem.” Arī Nobela prēmijas laureāts medicīnā, profesors *Blobel* (Vācija) teicis: „Ja mēs zinātu vēža cēloni, tad mēs taču nemestu uz vēža šūnām atombumbas un līdz ar to neiznīcinātu bezgala daudz veselo šūnu, kuras mēs nemaz negribam iznīcināt.”

Kritiskākajās zinātnes aprindās apzinās, ka šodien attiecībā uz vēža apkarošanu medicīna ir nonākusi strupceļā. Un tomēr, ja mēs gribam būt godīgi, tad ir jāsaka, ka modernās terapijas stratēģijas var sagatavot augsni ilgstošai dziedinošai terapijai, apstādinot, piemēram, slimību, kas radikālā veidā kļūst patstāvīga, lai īstā terapija vispār varētu sākties.

Par ķīmijterapiju katram izglītotam cilvēkam jāzina, ka tā ir tikusi atklāta pēdējos Otrā pasaules kara gados, proti, amerikāņu militāro pētījumu kontekstā, kuru mērķis bija izstrādāt cīņas vielas. Toreiz tika atklāts, ka cīņas vielas acīmredzot ir spējīgas aizturēt vēža šūnas, un tad šie sākumā slepenībā turētie militārie pētījumi noveduši pie tā, ka pēc kara to rezultātus pārņēma vēža terapija.

V.V.: Vai tie ir slavenie citostatiķi?

V.F.: Jā, tie ir citostatiķi, kas sākumā bija tā sauktās Losta indes (*Lost-Gift*) atvasinājumi, tātad, pavisam noteikti slāpekļa savienojumi, piemēram, ciklofosfamīds. Es to saku tādēļ, lai būtu skaidrs, ka īstenībā šie medikamenti ir radušies no vielām, kas sākotnēji bija paredzētas cilvēku dzīvības iznīcināšanai. Vēlāk teica, ka no pavisam sliktā ir tapis kaut kas ļoti labs, taču tas būtu kritiski jāpārbauda.

V.V.: Citostatiķi paralizē šūnu vielmaiņu vai darbojas citādāk?

V.F.: Tie paralizē dalīšanos, tie neļauj vēža šūnai dalīties. Līdz ar to šīs vielas neļauj vēža šūnai attīstīties vai vismaz palēnina to. Kad šūnas noveco, tās tik un tā mirst. Citas, modernākas vielas iejaucas šūnas vielmaiņā un kavē šūnas barošanu, un tā nomirst badā. Ar citām vielām – un tie tad vairs nav citostatiķi – imūnsistēma tiek novesta savā sākotnējā stāvoklī. Līdz ar to vēža šūnas tiek apturētas lielākoties tā, ka tās atkal aprij galētājšūnas.

Ķīmijterapija ir ļoti radikāls tumora aizkavēšanas veids, un tā vispār nav nekāda dziedināšana. Ja kāds cilvēks tiek šķietami izārstēts ar ķīmijterapiju – un tādi gadījumi ir –, tad man vienmēr rodas jautājums, vai viņš patiešām ir izārstēts, vai slimība tika pārvietota zemāpiņā un tur var darboties tālāk.

V.V.: Kā citostatiķus uzņem – perorāli vai ar injekcijām?

V.F.: Šodien citostatiķi tiek lielākoties ievadīti infūzijas veidā tādēļ, ka tie ir tik toksiski, ka, ja tos uzņem caur muti vai zarnām, tie masīvi ievaino gļotādu. Tā tas bija uzreiz pēc Otrā pasaules kara, un es esmu piedzīvojis, kā cilvēki dabūja audzējus dziļi gļotādā. Šodien cilvēki pat netiek ārstēti ilgāku laiku nepārtraukti, bet gan blokveidā: piemēram, trīs dienas notiek infūzija, pēc tam varbūt

trīs nedēļas nekas netiek darīts, lai ļautu kaulu smadze-
nēm atkopties. Bet mazāk agresīva vēža gadījumā
izmanto arī perorālu ķīmijterapiju.

V.V.: Ja citostatiķi paralizē šūnu vielmaiņu, kādēļ tas
attiecas tikai uz audzēja reģionu, nevis uz visu organis-
mu, vai varbūt tas tā tikai šķiet?

V.F.: Principā pēc tendences tas attiecas arī uz citām
šūnām, bet ir zināms, ka noteiktas vielas paralizē viel-
maiņu, piemēram, tikai limfas šūnas. Un, ja ir ļaundabīgs limfas tumors, tad šīs vielas, iedarbojas šajā tumorā
uz limfu, bet arī uz tā apkārtni. Tādējādi tiek bloķēti arī
veselie limfocīti. Vai, ja runa ir par tumoriem dziedze-
ros, tad dod pavisam speciālas vielas, kas tur paralizē
vielmaiņu. Bet tas tikpat labi attiecas arī uz veselām
dziedzera šūnām.

Pētniecība stāv uz vietas

Jāsaka gan, ka pēdējā laikā norisinās dramatisks pavēr-
siens, ko sabiedrība diez vai uztver: arī vēža šūnām ir t.s.
cilmes šūnas [pamatšūnas]. Vēža veidošanās sākas no
sava veida cilmes šūnas, no vēža šūnas, no kuras tiek
veidots viss šūnu kopums. Modernā terapija nemaz ne-
tiek pie šīm cilmes šūnām. Vienmēr var apkarot tikai
nākamās paaudzes, bet ne pašas cilmes šūnas.

Tikko lasīju vienā rakstā, ka tiek mēģināts izstrādāt līdzekļus, ar kuriem varēs satvert cilmes šūnas. Tas prasīs gadu desmitiem ilgstošus pētījumus, jo būs vajadzīgi simti šādu līdzekļu, jo pastāv dažādas cilmes šūnas.

Principiāli pašlaik vēža pētījumi atrodas sava veida vēža stadijā, kā norāda *LeShan*, zinātnieku aprindās valda izmisums un bezcerība, jo viņi skaidri zina, ka netiek ne soli uz priekšu. Pilnīgi skaidri zina, ka stāv uz vietas, taču tas netiek atzīts, jo aiz tā stāv milzīga saimnieciska vara. Manā skatījumā tas viss ir pilnīgs strupceļš.

Bet ir arī izņēmumi: piemēram, viena sieviete, kas pārāk ilgi ir gaidījusi ar savu krūts tumoru, kamēr tas vairs nebija operējams. Lielākoties šādos gadījumos tumoru ierobežo ar ķīmijterapiju, tā padarot tumoru operējamu. Ar šādām stratēģijām es vēl varu dzīvot. Ja runa ir par to, lai vinnētu laiku, tad ir jēdzīga arī īslaicīga masīva terapija. Man kā antroposofiskam ārstam šādas terapijas katrā ziņā nav bijušas vajadzīgas, jo es esmu vienmēr ticis galā izmantojot terapiju ar āmuli.

Izdziedināti, lai arī miruši

Šeit gan jāpiebilst šis tas no antroposofijas: Rūdolfs Šteiners ir izteicis domu, ka neviens ārsts nevar dziedināt pret cilvēka likteni. Ja cilvēka liktenis ir tāds – un viņš taču pats to ir gribējis –, lai arī kāda slimība noved

pie nepieciešamības ar to skaidroties, bet galu galā tai tomēr jānovēd līdz nāvei, tad neviens ārsts nevarēs to novērst. Tās nozīmē, ka neviens nedrīkst domāt, ka ārsts var palīdzēt sasniegt brīnišķīgu bezgalīgu dzīvi, jo tas jau nav nekas vairāk kā ilūzija.

Šeit man vēlreiz jānorāda uz *LeShan*, jo kopš kāda noteikta brīža es biju viņa visintīmākais draugs, lai arī mēs esam vēlāk personīgi satikušies tikai vienu vienīgu reizi. Tas bija brīdis, kad es izlasīju viņa vārdus: „Ja man kā ārstam ir izdevies panākt, ka cilvēks ir sastapis sevi kaut vienu vienīgo reizi, ja viņš uz vienu mirkli bija tas, kas viņš ir, vai, kas viņš gribēja būt – lai arī tas ilga tikai vienu dienu un tad viņš nomira –, tad priekš manis viņš ir izdziedināts!” Priekš manis tie ir lieliski vārdi!

V.V.: Tas skan gandrīz vai sakramentāli.

V.F.: Tieši tā. Un es zinu, ka daži mani pacienti ir tā nomiruši, ka es varēju sev pateikt, ka viņi tikuši izdziedināti, lai arī nomiruši. Tādēļ es domāju, ka tas ir viens no aiz vēža slimības stāvošā garīgā spēka maldinošiem manevriem, kas mums grib iestāstīt, ka izdzīvošanas laiks ir vispār vienīgais un izšķirošais kritērijs. Bet tas ir bezjēdzīgi, ja pat netiek jautāts, par kādu cenu tiek izdzīvots. Kas tad ir labāk: ja es nodzīvoju piecus gadus ar ievainojošu terapiju un ar šausmīgām sekām, vai, ja es dzīvoju tikai trīsarpus gadus, bet pa šo laiku iepazīstu sevi kā to cilvēku, kas es pats esmu? Šādi motīvi skan

Friča Corna grāmatā „Marss” (*Fritz Zorn, „Mars”*), kurš savas dzīves beigās vēlreiz patiešām sevi sastapis.

Rūdolfs Šteiners ir izteicis divas principiālas tēzes par to, kad slimība ir dziedināma un kad nē. Dziedināma slimība vienmēr ir tad, ja šim cilvēkam ir kāda jēga turpināt dzīvot, ja viņam vēl ir kādi uzdevumi, ja viņš grib sasniegt kādus mērķus utt. Turpretī tā saucamā nedziedināmība vienmēr ir situācijas izpausme, kad cilvēks šoreiz savu dzīvi noslēdz, lai nākamajā dzīvē to atkal satvertu garīgi no jauna un ar šiem jaunajiem impulsiem atkal ienāktu zemišķajā eksistencē. Un tā kā mums šodien parasti nav vairs jāgaida 600 līdz 800 gadus līdz jaunai inkarnācijai, bet gan tas ir iespējams jau pēc dažiem gadu desmitiem, tad es uzskatu par vienu no svarīgākajiem ārsta uzdevumiem pavadīt cilvēkus miršanas procesā tā, lai viņi mirtu „veseli” (*heil*), lai varētu turpināt savu ceļu pēc nāves un nākamajās dzīves kā pilnīgi veseli (*gesund*). Un te var saskatīt modernās medicīnas problēmu, proti, tajā faktā, ka tā iejaucas šajās kopsakarības piespiežot un arī kaitējot. Es uzskatu, ka ir pilnīgi pieļaujams izteikt domu – lai arī tieši tas man bieži vien tika pārmests –, ka, neskatoties uz modernās medicīnas iespējām, cilvēks drīkst nomirt, ja viņš pats par to izšķiras. Tas pieder pie pacienta tiesībām. Mums nesen bija šāds gadījums ar kādu jaunu sievieti komā, un satriecošais tajā bija tas, ka baznīca un valdība negribēja pieļaut, ka šī sieviete drīkstētu nomirt. Kur šādā gadīju-

mā paliek pašnoteikšanās? Un kas turpretī par lielisku cilvēku ir viņas tēvs, kas galu galā ir izcīnījis šīs pašnoteikšanās tiesības! Priekš manis tas bija ļoti iespaidojoši.

Ētermiesa kļūst minerālāka

V.V.: Kā iedarbojas apstarošana un ķīmijterapija uz pārjutekliskiem cilvēka būtnes locekļiem?

V.F.: Būtībā abas iedarbojas vienā un tai pašā virzienā un efekts ir līdzīgs. Abas terapijas ārkārtīgi stipri piesaista ēterisko miesu fiziskai. Tās padara ētermiesu minerālāku. Līdz ar to tiek vājināts pamats, kas audzējam ir vajadzīgs, lai augtu un kļūtu, proti, dzīvības pilnā ētermiesa. Taču šī vājināšana notiek ārkārtīgi nepatīkamā veidā. Turklāt abas terapijas sklerotizē fizisko miesu. Piemēram, pēc šādas apstarošanas āda jūtas briesmīgi; vismaz tā tas tiek izjūts, ja cilvēkam piemīt veselīgas sajūtas par fizisko ķermeni.

Ķīmijterapija rada līdzīgas sekas, bet tai ir tā priekšrocība, ka tās sekas ir atgriezeniskas, jo pēc daudziem gadiem ķermenis atkal var pilnīgi normalizēties. Pēc apstarošanas reģenerācija gandrīz nav iespējama. Piemēram, radioaktīvo izotopu pielietošanas sekas bieži ir jūtamas desmitiem gadu.

DZIEDĀT SAVAS DZĪVES MELODIJU

Otrā intervija

V. V.: Jau daudzkārt esam minējuši amerikāņu psihoterapeitu Lešānu (*LeShan*), un es gribētu citēt šeit viņa vārdus: „Visbiežāk pacients ir tik ļoti izmisis tādēļ, ka nekad nav paguvis dziedāt savas dzīves melodiju. Visu savu mūžu viņš ir mēģinājis dziedāt citu cilvēku dziesmas, un šie centieni nav devuši viņam neko izņemot vilšanos un sevis nicināšanu. Tādēļ tagad viņam nav nekā svarīgāka, kā atklāt savu paša melodiju un pamazām ļaut tai skanēt arvien skaļāk un skaidrāk.” Vai Jūs varētu piebilst kaut ko no savas pieredzes par kopsakarību starp cilvēka dvēseli, viņa īstenotiem vai neīstenotiem ideāliem un iespējamo saslimšanu ar vēzi?

F. F.: Pastāv pavisam oficiāla psihoonkoloģijas versija, kuras viens no pirmajiem pārstāvjiem ir Lešāns. Tā gan neapgalvo, ka vēzis ir psihiska slimība, bet tomēr saka, ka, lai arī vēzis ir pilnīgi miesiska slimība, taču tam tomēr ir saistība ar cilvēka dvēselisko elementu; ka bieži vien ar vēzi saslimst tie cilvēki, kuriem var konstatēt jūtu dzīves regresiju. Te ir domāti cilvēki, kuriem būtībā ir pat ļoti spēcīgas sajūtas un emocijas, bet viņi neļauj tām izpausties. Tie ir cilvēki, kuri ļoti dziļi slēpj savas

jūtas tādēļ, ka uzskata: ja viņi tās atklās, tad nodos kaut ko no sevis; viņi negrib, lai citi zinātu par viņu jūtām. Tāds ir oficiāls psihoonkoloģijas viedoklis.

Es pats saprotu to citādi, un arī Lešāns vairs netiek uzskatīts par psihoonkoloģijas tēvu tādēļ, ka viņš piešķir pārāk lielu nozīmi dvēseliskā elementa līdzdalībai vēža slimībā. Domāju, ka daļēji vēža slimību izraisa tas, ka apziņas dvēseles laikmetā cilvēki neveic pāreju no vispārēji cilvēciskās apziņas pie pavisam personīgās, pie Es-apziņas. Tie ir cilvēki, kuri ar savu izturēšanos neuzsver savu personību, savu Es, bet gan drīzāk pievienojas valdošam uzskatam un sabiedrībā labprāt grib palikt neievēroti. Lešāns formulē, ka vēža slimniekiem dzīvē bieži ir šāda nostāja: „Ko citi no manis gaida, kādu viņi mani grib redzēt?“, nevis „Kāds es pats gribu būt?“

Neizraudātās asaras

Solis, kas cilvēkam būtu jāspēr apziņas dvēseles laikmetā ir tas, ka viņam vairs nav jājautā, ko citi no viņa gaida, bet gan jāīsteno paša mērķi, eksistenciāli jāpamato pasaulē Es-esmu. Šodien vairs nedrīkst jautāt, ko citi no manis grib, bet gan pavisam skaidri jāatskārš, ko es pats gribu no sevis šajā pasaulē? Par šādu soli domā Lešāns, sakot, ka kādā brīdī cilvēka dzīvē ienāk vēža slimība, piemēram, vilšanās, izmisuma vai bezcerības dēļ, jo cilvēks nekad nesaņem gaidīto atzinību. Tā

cilvēki nokļūst dzīves plūsmā, kas neatbilst viņu ideāliem un pašu individuāliem impulsiem...

V. V.: Tas izpaužas „neizraudātajās asarās”, par kurām Fricis Corns (*Fritz Zorn*) stāsta savā grāmatā „Mars” saistībā ar paša tumoru. Vai ar to ir domāts šis sastrēgums, šī pastāvīgā ieurbšanās sevī, kas rada augsni vēzim?

F. F.: Tieši tā. Arī uz Frici Cornu attiecas regresīvo jūtu tēls, atstumto, nepieļauto jūtu tēls. Viņš šajā dzīvē nevarēja parādīt, kas viņš īsti ir gribējis būt, un viņš nav izraudājis asaras, kuras viņam būtu jāizraud. Nav nevienas citas slimības, kas tik ļoti kā vēzis ir vērsta uz Es un, kas grib apšaubīt cilvēku šajā virzienā.

Aiz šīs slimības stāvošie spēki nevēlas nekādu brīvu, patstāvīgu un spriest spējīgu personību; tie grib drīzāk kādu vispārēju cilvēku, kas izturas atbilstoši sugas īpašībām, nevis individuāli. Šeit var minēt Rūdolfa Šteinera vārdus par cilvēka dvēseles animalizēšanu. Tas ir motīvs, kas mums jāpārdomā – sevišķi šogad (2009), kad tik daudz tiek runāts un rakstīts par Darvinu, jo Darvins uzskatīja cilvēku par nedaudz komplicētāku zīdītāju. Tādējādi tiek noliegts cilvēka augstākā mērā specifisks individuālisms, viņa vienreizība.

Grāmatvede

V. V.: Vai Jūs varat minēt vienu vai divus piemērus no savas prakses, kad cilvēki ir saslimuši ar vēzi tādēļ, ka nav dzīvojuši atbilstoši pašu impulsiem?

F. F.: Varu pastāstīt par diviem tipiskiem gadījumiem. Vispirms viens klasisks piemērs: cilvēks ar smagu vēža slimību. Pie mums uz klīniku atnāca 28 gadus veca sieviete, kurai olnīcu vēzis jau bija ļoti progresējušā stadijā. Šī sieviete savos gados jau bija sasniegusi apbrīnojamus panākumus karjerā; viņa bija galvenā grāmatvede kādā lielā uzņēmumā. Es viņai jautāju, vai tas bija mērķis, pēc kura viņa tiecās. Atbildes vietā viņa mani pārsteidza ar pilnīgi negaidītu asaru izvirdumu, un turpmākās sarunas gaitā pamazām noskaidrojās, ka viņa kopš agras jaunības sapņoja kļūt par aktrisi. Bet šo viņas vēlmi vecāki pilnīgi noliedza. Vecāki uzskatīja, ka aktiera profesija nav solīda un ka viņai jāmacās kaut kas nopietns. Tā kā meitenei matemātikā bija laba atzīme, darba biržas konsultācijas dienestā viņai ieteica kļūt par grāmatvedi.

Diez vai var iedomāties lielāku pretstatu starp grāmatvedi un aktrisi. Un tomēr, lai apmierinātu vecākus un darba biržu, viņa izmācījās par perfektu grāmatvedi. Tā vēža slimība varēja viņai ieperināties. Citi cilvēki varbūt būtu

sākuši savu profesionālo darbību tāpat, taču drīz vien būtu to pārtraukuši. Citi varbūt tomēr būtu devušies uz Holivudu un kļuvuši par aktieriem. Šī situācija, protams, ir ekstremāla.

Skolotāja

Citu ekstremālu situāciju es piedzīvoju ar otru pacientu: kāda sieviete vecumā ap 40 gadiem atnāca pie manis, jo viņai jau vairākus gadus arvien pastiprinājās kuņģa darbības traucējumi. Regulāros izmeklējumos ar zondi ārsts neko nevarēja konstatēt. Viņš gan atklāja dažas izmaiņas šūnās, bet neko vairāk. Tomēr sievietes stāvoklis kļuva aizvien aizdomīgāks, un viņa atnāca pie manis pēc padoma.

Tā bija ļoti skaista sieviete, skolotāja, iedvesmota skolotāja; viņa apprecējās ar savu kolēģi, viņai piedzima bērni un viņa pilnībā nodevās mājsaimnieces un mātes lomai, pametot skolotājas darbu. Viņa nekad iekšēji nav no tā atteikusies, bet vienmēr to apraudāja. Katrā ziņā viņa nevarēja izdzīvot šo profesiju. Viņas vīrs karjerā sasniegza skolas direktora pakāpienu, un abi dzīvoja ļoti saskanīgi.

Pašsaprotamā kārtā mēs sākām āmuļa terapiju, taču izšķirošs bija mans jautājums viņai: kur ir jūsu vieta dzīvē? Tās atrašanai jāklūst par jūsu pirmo soli. Kur jūs varat vismaz uz vienu stundu dienā atslēgties no ģime-

nes, kur jūs varat būt jūs pati? Kad jautāju, vai šim nolūkam mājās ir kāda telpa, kas pieder tikai viņai, viņa atbildēja noliedzoši.

Vīrs, kas ar visu mīlestību pievērsās šai problēmai, drīz uzcēla viņai ziemas dārzu, kas viņai bija jānorobežo no ģimenes, jo tā tagad bija viņas telpa. Bet izšķirošu pārdzīvojumu viņai sagādāja viņas septiņpadsmitgadīgais dēls, ko viņa ļoti mīlēja un kas arī ļoti mīlēja māti. Kad laulātais draugs uzcēla viņai ziemas dārzu, dēls pavisam tieši viņai pajautāja: „Saki, māt, kam tev vajadzīga jauna un tieši tava telpa? Tev taču ir virtuve.” Šajā mirklī viņai pēkšņi kļuva skaidrs, ka, ja reiz viņu tā uztver piederīgie, tad pavisam noteikti kaut kas ir aizgājis greizi.

Interesanti, ka šī sieviete soli pa solim atrada ceļu atpakaļ pie savas skolotāja profesijas, proti, viņa sāka ar pieaugušo izglītību tautskolā. Tur viņa vadīja garus seminārus par dažādām tēmām, bet galvenokārt par biogrāfiju un tās likumsakarībām un tādējādi pamazām arvien vairāk emancipējās no savas līdzšinējās dzīves. Pateicoties tam, viņa atkal kļuva par starojošu cilvēku, un tas, kas kuņģī bija pirmsvēža stadijā un kas jau bija vēzis, trīs gadu laikā pilnīgi izzuda. Tas viss notika pirms desmit vai divpadsmit gadiem, un šī sieviete vēl šodien ir pilnīgi vesels cilvēks.

Individualitātei jādziedina sevi pašai

V. V.: Kā tad ir ar dziedināšanu? Vai tā ir iespējama ne vien tumora, bet arī audzēja stadijā, ja cilvēks patiešām savā dzīvē ļauj ienākt līdz šim neizdzīvotiem impulsiem?

F. F.: Pavisam viennozīmīgi tā ir iespējama arī audzēja stadijā. Lorenss Lešāns ļoti sīki apraksta to savos darbos. Ar daudziem slimību gadījumiem viņš parāda, kad dziedināšana it kā nav izdevusies, bet, no otras puses, kad pretēji jebkādiem dabaszinātniskās medicīnas priekšstatiem ir izdevies pārvarēt šo slimību progresējoša vēža stadijā ar psihoterapijas palīdzību, pacientam pilnībā nonākot pie sevis pašā. Es to varu pilnībā apstiprināt. Tas attiecas gan uz vēlāko, gan uz agrīno stadiju. Agrīnajā stadijā ir drīzāk neērti uzrunāt pacientu šādā ziņā, jo no dabaszinātnes viedokļa viņš vēl nemaz nav slim ar vēzi, lai arī mediķi zina, ka pastāv šāda agrīnā stadija. Šajā agrīnajā stadijā ir pat relatīvi viegli uzsākt dziedināšanas procesu, bet arī tas izdodas ne vienmēr, jo nevis es kā ārsts ārstēju vēža slimnieku, bet gan tas vienmēr jādara pašai individualitātei.

Vēl man ļoti svarīgi ir tas, ka arī ārējās medicīnas atzītājās vēža fāzēs – audzēja un metastāžu stadijā - ir iespējama dziedināšana, ja cilvēks ir gatavs veikt nepieciešamās pārmaiņas savā dzīvē un, ja tas tiek pavadīts ar atbilstošiem medikamentiem. Šie medikamenti gan nav

vērsti uz audzēja iznīcināšanu, bet gan uz tā ierobežošanu.

Tad ir vēl trešais dziedniecības lauks, kurā es gan neesmu liels speciālists, bet kas amerikāņu literatūrā ir labi pierādīts: tā ir spontāna dziedināšana. Šie gadījumi ir labi pierādīti, cilvēki ir pilnībā pārvērtuši savu dzīvi, netika lietota ne ķīmijterapija, ne apstarošana vai kaut kas tamlīdzīgs. Arī šāda dziedināšana ir iespējama, un to vairs nenoliedz pat oficiālā onkoloģija.

Tātad, atbildot uz jūsu jautājumu: ir notikuši dziedināšanas gadījumi bez medikamentiem, pilnībā pateicoties tam, ka individualitāte aptver savu dzīvi dvēseliskā un spirituālā dimensijā.

Trīs dziedināšanas ceļi

Pastāv trīs iespējami dziedināšanas ceļi. Pirmais ceļš: pēc iespējas ātrāk diagnosticēt vēzi, lai arī pašam cilvēkam tas vēl nebūt nav skaidrs. Tad var iztikt bez vēlīnas audzēja stadijas, jo dziedināšana tiek paveikta pirms tam. Te der atgādināt Rūdolfu Šteintera vārdus, ka āmulis vienā jaukā dienā aizstās ķirurga skalpeli.

Abi citi dziedināšanas ceļi attiecas uz audzēja stadiju. Pirmkārt, var panākt, ka audzējam nemaz nebūs nepieciešamības veidoties, un tas izpaužas tā, ka pēc terapijas tumori patiešām pilnīgi pazūd. Dažreiz pacientam pēkšņi sākas slimība ar ļoti augstu temperatūru, un, ja šo augst-

o, dažreiz dienām ilgo temperatūru nenosit un atbilstoši aprūpē pacientu, tad viennozīmīgi pierādītas kaulu metastāzes izzūd. To ķermenis paveic pats. Šādi gadījumi mūsu komplementārā vēža terapijā gan nav pārāk bieži, bet ir.

Bet ir vēl trešais ceļš, un tas ir kļuvis man ārkārtīgi svarīgs. Proti, audzēju var ārstēt tā, ka to pilnīgi iekapsulē, ka audzējs, satiekoties ar imūnsistēmu, reaģē it kā tas būtu norobežots, vairs neaug un neizplatās. Ja šis stāvoklis ir sasniegts, tad patiešām var parādīt, ka audzējs ir pilnībā iekapsulēts. To var pierādīt pat histoloģiski, bieži vien ap audzēju izveidojas līdz pat 1cm biezas kapsulveidīgas sienas. Ap tumoru izveidojas saistaudi. Tādējādi tumors vairs nepieder pie organisma, tas ir ārpusaulē. Tādēļ tumors vienkārši nomirst.

Šī aina medicīnai nebūt nav sveša, jo kopš senatnes šādi tika dziedināta tuberkuloze. Tuberkulozes baktērijas tika norobežotas, iekapsulētas, dažreiz pat pārkaļķotas, bet, ja pat pēc 40 gadiem atlikušajā rētā izdarīja griezienu, tad tajā arvien vēl varēja konstatēt aktīvas tuberkulozes baktērijas. Slimība vēl pastāvēja, bet vairs neaiztika organismu.

Iekapsulēšana ar āmuli

V. V.: Kā šādu tumoru iekapsulē?

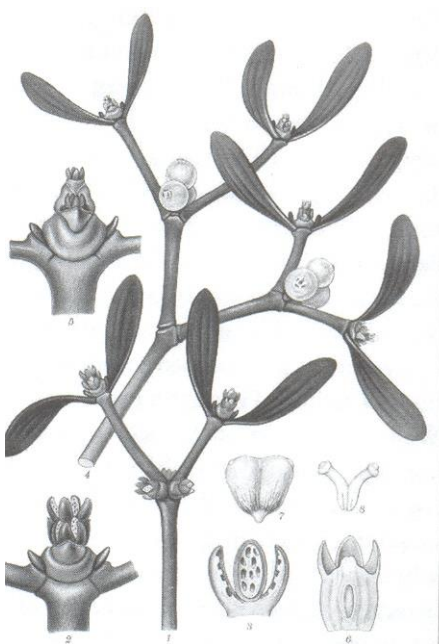
F. F.: Te mēs esam terapijas jomā. Oficiālā medicīna, pirmām kārtām, ķirurgs izgriež audzēju, ķīmijterapeits to sagrauj. Oficiālā medicīnā izārstēšanas ideālu sauc par pilnīgu remisiju. Tas nozīmē absolūtu atbrīvošanos no tumora. Bet tai pat laikā ir zināms, ka tas ir relatīvs dziedināšanas process, jo vissīkākās vēža atliekas vairs nevar atrast. Tumoru var arī izkausēt vai novest līdz sabrukumam ar stariem. Piemēram, hormonterapija kavē audzēju augšanu, un pastāv vēl dažādi ārstēšanas veidi. Visas šīs stratēģijas ir vērstas uz to, lai tumoru, audzēju iznīcinātu.

Baltais āmulis (*Viscum album*)

Mūsu iekapsulēšanas stratēģija ir āmulis. Mēs ticam, ka āmulis var atdot **cilvēka Es**'am spēju pirmajā solī iepa-

zīt, kas viņa organismā notiek: cilvēks ar imūnsistēmas starpniecību apzinās sevi kā Es, jo imūnsistēma darbojas kā sava veida Es acs, un tādēļ Es rodas iespēja aizsargāties pret to, kas viņa organismā ir svešs.

Baltais āmulis (*Viscum album*)
Stockholm 1917-1926

Otrs solis ir tas, ka āmulis var ļoti stipri ierosināt vielmaiņas procesus, kas tumoru šādā veidā ierobežo. Saistaudu šūnas, fibrocīti, ir ļoti svarīgas šūnas, kas var ierobežot mūsos visu svešo. Ikvienu brūci reiz kļūst par

rētu, un rēta īstenībā ir iekapsulējums. Šī ir saistaudu pasaule. Šodien mēs zinām no pētījumiem, ka āmulis acīmredzami var aktivizēt fibrocītus. Tātad iekapsulēšanas punkts ir āmuļa fenomēns, āmuļa darbības rezultāts organismā.

Šajā vietā es labprāt esmu „radikāls” antroposofs: to, protams, nedara āmulis, bet gan āmulis padara Es spējīgu iekustināt šo procesu. Bet āmulis ir ārkārtīgi interesanta dabas būtne, kurai patiešām ir īpašas attiecības ar Es. Vairums antroposofisko līdzekļu neietekmē pacientu, kas saņem lielās devās kortizonu. Kortizons gandrīz pilnīgi bloķē visus dzīvības procesus, tā kā diez vai vēl ir jēga lietot kādus antroposofiskus līdzekļus. Taču āmulis neliekas par to nezinis. Āmuli ar kortizonu vispār nevar apturēt. Ir vēl daži citi līdzekļi, kas arī neļauj kortizonam sevi apturēt, piemēram, zelts. Tie vienmēr ir līdzekļi, kas atrodas tiešā kontaktā ar Es.

Traucēta siltuma organizācija

V. V.: Iedomāsimies sevi par cilvēku, kurš gribētu noskaidrot, vai viņam gadījumā nav agrīna vēža stadija. Kādu ķermeņisku, dvēselisku un garīgu diagnozi cilvēks var uzstādīt sev pats, lai atklātu vēzi?

F. F.: Man šķiet ļoti svarīgs tas apstāklis, ka cilvēks pats sevī vai ārsts var uztvert stadiju, kad vēzis jau ir sācies, lai arī vēl nav iestājusies dramatisks audzēja veidošanās

stadija. To vislabāk var raksturot pēc trīs sistēmu stāvokļa, kas atrodas virs vieliskās miesas – siltuma organizācijā, kurā darbojas Es; tālāk gaismas un gaisa organizācijā, kurā darbojas astrālā miesa, un šķidrums organizācijā, kurā darbojas ētermiesa.

Galvenā agrīnas vēža stadijas pazīme ir traucējumi siltuma organizācijā. Šeit to var novērot visagrāk. Ja cilvēks pastāvīgi salst, nekad īsti nevar sasildīties, pat ja ir pavisam silti saģērbies, tad es kā ārsts jau sāktu uztraukties. Protams, ar to vien nepietiek. Gadās arī tā, ka cilvēkam ir pavisam auksti locekļi, bet viņš to īsti neuztver. Kaut ko līdzīgu es ievēroju, kad izmeklēju cilvēku un konstatēju noteiktās ķermeņa vietās aukstas zonas, vai, piemēram, viena krūts ir aukstāka nekā otra. Šī ir ķermeņa kārta, pēc kuras šo to var iepazīt.

Nākamais ir tas, vai cilvēks dvēseliski vēl var pievērsties kaut kam ar siltām jūtām, vai varbūt viņš ir ierauts, tā teikt, ikdienas vāveres ritenī un uztver šo pasauli tikai ar vienaldzīgu vēsumu, vai arī viņš ir pārņemts ar bezcerību un izmisumu attiecībā uz šo pasauli. Te jāskatās, vai cilvēks vēl var attīstīt dvēseles siltumu vai pat ar kaut ko iedvesmoties. Trešā ir garīgā dimensija: kādā mērā es esmu spējīgs iedvesmoties, izjust entuziasmu par kaut ko, kas pārsniedz manas personiskas intereses? Vai es varu par kaut ko aizdegties?

Šo siltumu var izmērīt pat pēc objektīvas ķermeņa temperatūras. Veselam cilvēkam, ja viņš rektāli mēra

savu temperatūru, dienas temperatūras līkne svārstās un ir līdzīga sinusa līknei. Vēža gadījumā šī līkne pamirst, tā vairs neelpo, temperatūra paliek konstanta, un tā gandrīz vienmēr ir par zemu. Es šodien satieku arvien vairāk cilvēku, kuru ķermeņa temperatūra nerasniedz pat 36 °C, 37 °C viņiem ir pilnīgi nerasniedzami, lai arī īstenībā normāla ķermeņa temperatūra tikai sākas ar 37 °C. Šajā vēža fāzē ir vērojams dziļš traucējums siltuma organizācijā.

Elpošanas cilvēks – kad mēs vairs nevaram ne smieties, ne raudāt

Otrā organisma sfēra ir gaismas un gaisa cilvēks; tas ir, pirmām kārtām, elpošanas cilvēks. Te var vērot, kā cilvēks patiešām elpo. Elpošanā, kā es teicu, ir svarīga izelpa, sevišķi vēža slimniekiem. Tātad, var iemācīties novērot, vai cilvēks var kārtīgi izelpot. Kad viņš smejas vai raud, viņš izelpo. Jūs nevarat iedomāties, cik bieži vēža slimnieki man saka: es jau kopš 20 gadiem vairs neesmu raudājis! Es nemaz nevaru raudāt! Tieši tāpat var novērot, ka šie cilvēki vairs nevar arī smieties. Kad viņiem par to jautā, viņi bieži atbild ļoti īsi, ka dzīve neesot domāta smiekliem.

Elpošana īstenībā ir process, kas iesniedzas līdz pat katrai šūnai. Šodien mēs zinām no plaušu funkcijas pētījumiem, ka lielākā daļa cilvēku tos 3 l vitālās plaušu

kapacitātes, kam elpojot jākustas šurpu turpu, vairs pilnībā neiekustina, augstākais tikai 1 l. Atlikums kļūst par sava veida nedzīvu telpu. Tas kļūst nedzīvs. Veselā elpošanā notiek veselīga spriedzes un atslābuma maiņa, bet mūsdienu cilvēks lielākoties ir saspringts. Spriedzes stāvoklis ir ieelpa, bet izelpa ļauj pilnīgi atslābt.

Te vācieši varētu šo to mācīties no romāņu tautām, un būtu interesanti izpētīt, kuri vēža veidi romāņu zemēs parādās retāk. Katrā ziņā šādus pētījumus šodien nebūtu viegli veikt, jo mūsu laikā cilvēki bieži pārceļas no vienas zemes citā. Jebkurā gadījumā cilvēki pārāk maz elpo tā, ka notiek atslābšana. Saspringtu cilvēku apdraud vēzis.

Tumsa cilvēkā

Ļoti svarīgi saskatīt austrālajā miesā ne vien gaisa, bet arī gaismas organizāciju. Šai ziņā man šķiet ļoti svarīgi vārdi Rūdolfā Šteinerā mistērijas drāmā, kur viņš apraksta iesvētīšanu, kurā kādu jau gaišredzīgu cilvēku, Johanu arvien no jauna maldina ļaunie spēki, un viņa draudzene Marija, kas viņu iekšēji pavada, saka tādus vārdus: „Johan, kas ar tevi notiek? Tava gaisma šķiet tumsa”. Tātad var sev jautāt, kur cilvēkā gaismas vietā sāk dominēt tumsa. Vienu no visizplatītākajām tumsas slimībām mēs saucam par depresiju. Pastāv daudz depresijas cēloņu, bet, ja neatrod nekādu citu cēloni, tad

tas ir ļoti aizdomīgi, un tad varētu domāt par vēzi. Un te es gribu pavisam skaidri pateikt, ka nepietiek ar vienu simptomu, bet gan tikai dauzu nosaukto simptomu summa ļauj izdarīt secinājumu, ka mums ir darīšana ar vēzi.

Nemaz nav jāiet tik tālu: cilvēka stāvoklis, ko mēs nesaucam par depresīvu, bet gan drīzāk par skeptisku, arī norāda šajā virzienā. Skepse ir sava veida depresijas priekšpakāpe. Vācu valodā, piemēram, ir teiciens „*Man malt schwarz*” (viņš maļ melni). Tāds cilvēks dvēseliski vairs nestāv gaismā, bet gan tumsā. Par vienu no manām diagnosticēšanas spējām ir kļuvusi spēja redzēt, kādā mērā cilvēkam trūkst šīs gaismas. Orgāns, kurā es to redzu vistiešāk, ir acis. Ja, piemēram, viens cilvēks saka otram „Tu taisni staro!”, tad var sev jautāt, kas ar to ir pateikts. Var arī teikt, ka šāds cilvēks spīd, ka viņš izstaro gaismu. Tiktāl šis ir ļoti svarīgs diagnostisks jautājums, cik lielā mērā cilvēks ir pārņemts ar gaismu vai ar tumsu.

Kad šķidrums organisms ir aizsprostots

Ja dodas organismā vēl dziļāk, nonāk pie izdalījumiem; izdalīšana arī ir izelpas process. Ir cilvēki, kuriem gandrīz nekad nav vajadzības nolaist urīnu Labākajā gadījumā divas reizes 24 stundās. Viņi gan dzer pilnīgi normāli, un var jautāt, kur šis šķidrums viņos paliek?

Veselam cilvēkam 24 stundu laikā ir jāaiziet uz tualeti 8-10 reizes; bet minētie cilvēki atbrīvojas no ūdens citādāk, proti, caur ādu.

Šajā trešajā, šķidruma līmenī ir samērā viegli noteikt diagnozi. Būtiskais šajā šķidruma organismā ir fakts, ka tas cirkulē. Tas cirkulē pastāvīgi un šajā cirkulācijā slēpjas arī zināma pulsācija. Tātad šķidrums pārmaiņus plūst, tad apstājas un tad atkal plūst. Sirdī to var sevišķi uzskatāmi vērot diastoles un sistoles ritmā. Bet līdzīgi ir arī ar siekalām un asarām. Ir brīži, kad asaras plūst stiprāk, tieši tāpat ir brīži, kas siekalas izdalās stiprāk vai vājāk. Attiecībā uz vēža slimnieka šķidruma organismu Šteiners ir lietojis jēdzienu aizsprostojums.

Viena tipiska aizsprostojuma situācija ir labi pazīstama: arī šķērsvītrotie muskuļi vienmēr ir saspringuši vai atslābuši; vienu brīdi biceps ir ciets un tad tas atkal atslābst. Ja tas paliek ciets, mēs to saucam par miogelozī (*Myogelose*); tas ir „želejveidīgs”? muskulis – viens no visbiežākajiem cēloņiem muguras sāpēm. Tā nav nedz disku, nedz muguras kaite, bet gan pilnīgs muskuļu sasprindzinājums, un tas visbiežāk izraisa muguras sāpes. Ja pieskaras šādai sāpīgai vietai, tad var patiešām sajūst kārtīgu mezglu, un tie var būt ārkārtīgi sāpīgi.

Sastrēgums var rasties arī zarnu traktā; to mēs saucam par aizcietējumu. Urīna aizsprostojumu jau aplūkojām. Bet var aizķerties arī elpa tā, ka cilvēks vispār nevar tekoši runāt. Šodien daudzi cilvēki nevar runāt tekoši,

viņu valoda neplūst tik brīvi, kā mūsējā šajā intervijā. Daudziem cilvēkiem ir jāiesaista savā runā dažādi izsaukuma vārdiņi, kas viņiem nebūt nav vienkārši slikts ieradums, bet gan aizsprosts viņu valodas plūsmā.

Ieskatoties šajās trīs jomās, cilvēks var pats noteikt diagnozi. Arī es kā ārsts skatos šajās trīs jomās. Ja šeit daudz kas nav kārtībā, cilvēkam jājautā sev, kas viņā atrodas ceļā uz saslimšanu ar vēzi. Oficiālajā medicīnā nav nekā līdzīga šādai diagnostikai.

Aizstāt ķirurga skalpeli

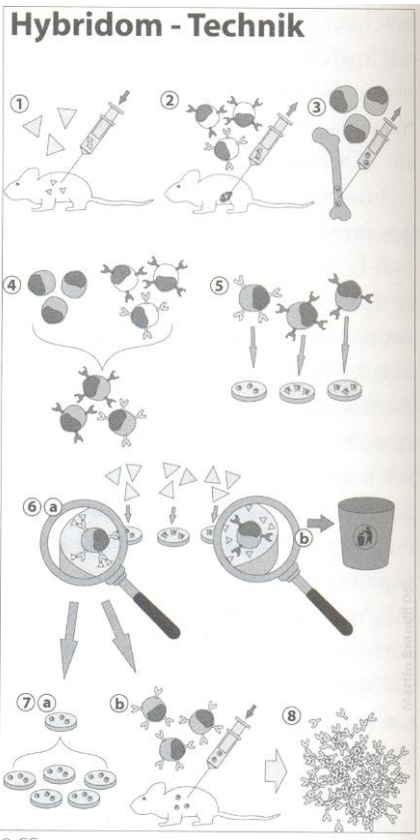
Tagad mēs varbūt varam saprast, kādēļ Šteiners ir izteicis tādu šķietami aplamu domu, ņemot gan vērā, ka viņš pilnībā uzskatīja āmuli par nākotnes līdzekli pret vēzi, proti, ka pareizi lietots āmulis kādreiz aizstās ķirurga skalpeli.

Skepe pret āmuli – arī antroposofiskās aprindās – vienkārši neatbilst realitātei. 35 gadus neesmu ārstējis nevienu pacientu ar ķīmijas un staru terapiju – ar ķirurga palīdzību gan -, jo es vienkārši esmu ticis galā ar āmuli. Es ticu āmulim, un es domāju, ka zinu, ko āmulis var. Tādēļ man ir tik svarīgi, lai mēs beidzot saprastu, kādas dziedināšanas iespējas mums ir, ja mēs pareizi lietojam āmuli.

Oficiālā medicīna iet citu ceļu. Tā izmēģina monoklonālās antivielas – tātad, pilnīgi identiskas vielas, kas ir uzņēmušas pavisam noteiktas antivielas. Organismā tiek

iesūtīti šie detektori, lai ar tiem, pieskaroties, piemēram, radioaktīvi iezīmētai aizkuņģa vēža šūnai, atpazītu, vai šeit veidojas vēzis. Šeit gan zinātne atrodas vēl tīri eksperimentālā fāzē. Bet es jautāju sev, ko oficiālā medicīna grib darīt, ja, piemēram, konstatē kādu nelielu novirzi bronhiālajā sistēmā. Vai tā gribēs izoperēt bronhus? Vai tā mēģinās lietot tieši šai vietā ķīmijterapiju?

Tātad oficiālā medicīna joprojām darbojas gluži morfoloģiskajā līmenī, ne tā, kā Lešāns un es. Taču fiziskajā līmenī organisms stāsta kaut ko par šo slimību ļoti novēloti.

Shematisks attēls:
monoklonālo antivielu producēšana ar hibridoma metodes palīdzību

Es esmu pilnīgi viens

V. V.: Ciktāl jūsu uzskatus atbalsta antroposofiskie kolēģi?

F. F.: Es jau 34 gadus atklāti runāju par vēzi, un joprojām esmu lielā mērā viens pats ar saviem uzskatiem. Oficiālā antroposofiskā medicīna neatbalsta manus uzskatus. Atsevišķi ārsti gan domā līdzīgi, bet ne medicīnas sekcija Dornahā, arī Antroposofisko ārstu biedrība nē. Visi šie cilvēki skatās tikai uz audzēja stadiju un tikai to sauc par vēzi. Starp antroposofiskiem ārstiem pat ir vērojama tendence pilnīgi noliegt āmulī, jo tas esot izraisījis tikai vilšanos. To uzskata par iespējamu lietot tikai kā palīgterapiju blakus konvencionālai terapijai. Un aiz tā slēpjas fakts, ka āmulis nekad nav atklāts kā būtne, kas tas īstenībā ir. Āmulis ir ārkārtīgi interesanta būtne. Varbūt derētu reiz pajautāt āmulim, kādā mērā tas kā palīgs sāk mūs pamest, ja reiz mēs to tik ļoti diskriminējam un pārprotam.

Ja par jums pastāvīgi domātu kaut ko tādu, kas jūs neesat, tad kaut kad tas jūs aizskartu. Un tad jūs vairs negribēsīt ņemties ar cilvēkiem, kuri tā domā. Kādēļ tas nevarētu notikt ar āmulī? Ko āmulis tad darīs? Tad varbūt radīsies kāda āmuļa slimība un tas izmirs.

V. V.: Vai jau pastāv šāda slimība?

F. F.: Nē, bet man par to ir lielas bažas. Āmulis ir ļoti stīprs un vēl pacieš mūs.

Nest antroposofisko medicīnu pasaulē

V. V.: Jūs tikko minējāt, ka antroposofisko ārstu vidū ar šiem jautājumiem jūtaties visai vientuļš, jo uzskatāt par vēzi ne vien audzēja stadiju, bet arī laiku pirms tam. Vai patiešām lielākā daļa antroposofisko ārstu neredz to tāpat? Tas nozīmētu, ka lielākā daļa antroposofisko ārstu ir pievērsusies dabaszinātniskam pasaules uzskatam.

F. F.: Šī ir sāpīga tēma. Protams, aizstāvot šādu pozīciju var viegli nonākt gudreļa lomā, jo tu skaties uz citiem un saki, ka viņi nesaprot. Taču līdz šim man neviens vēl nav atbildējis, kādēļ Rūdolfš Šteiners apraksta divas tik atšķirīgas izmaiņu vai disociācijas ainas cilvēka būtnes locekļu struktūrā, kas ir absolūta pretruna. Varbūt tas ir izskaidrojams tā, ka viņš apraksta divus pavisam atšķirīgus stāvokļus.

Es domāju, ka oficiālo antroposofisko medicīnu pārstāvošie ārsti un viņu organizācijas tik tālu aizgājuši dabaszinātnes virzienā tādēļ, ka grib, lai šī zinātne viņus atzīst. Un, manuprāt, viņi ir diezgan lielā mērā atstājuši novārtā īsto uzdevumu, Šteintera uzdevumu, proti, izveidot pilnīgi garīgu medicīnu. Galvenā doma, ka garīgais vienmēr ir primārais un jutekliskais tikai garīgā nospiedums, arvien mazāk tiek ņemta vērā. Es zinu, ka ar šiem vārdiem es, iespējams, aizskarū daudzus savus kolēģus, taču man tas jāsaka, jo pēc manām domām Rūdolfš Šteiners gribēja ienest medicīnā kaut ko pavisam citu.

Kad iznāk satikties ar antroposofiskiem ārstiem kādā no internajām sanāksmēm, parasti tiek runāts atklātāk. Bet, manuprāt, ar to absolūti nepietiek, jo uzdevums bija nest antroposofisko medicīnu pasaulē. Un tādējādi vajadzēja pārveidot pasauli. Es pats bieži esmu meklējis kontaktu ar sabiedrību un esmu ar to arī komunicējis, un pēc savas pieredzes varu teikt tikai to, ka šī sabiedrība ir absolūti gatava un atvērta, lai runātu par šiem jautājumiem. Sabiedrība taisni gaida šādas atbildes. Tas katrā ziņā neattiecas uz augstākām instancēm un lielākām organizācijām, kuras ļoti lielā mērā atrodas saimnieciskās dzīves maģijas valgos. Bet zinātnieku aprindas ir viscaur atvērtas antroposofiskiem jautājumiem. Man nekad nav gadījies, ka cilvēki mani izsmietu vai mestu uz skatuvi sapuvušus tomātus, kad es izklāstu savus uzskatus, tieši otrādi: mani bieži uzrunā pēc lekcijām un, proti, augsta ranga zinātnieki, kuri saka, ka es esot runājis to, ko viņi paši pārdzīvo un domā, bet, no otras puses, viņi apliecina, ka savas zinātnes nozares rāmjos nevarot šādi runāt par šiem jautājumiem tādēļ, ka tad viņus uzskatīs par atkritējiem.

Te es noteikti gribu piebilst, ka manis tikko teiktais nekādā gadījumā neattiecas uz visiem ārstiem, jo pats par sevi saprotams, ka es nekādi nevaru zināt katra antroposofiskā ārsta uzskatus. Mani iespaidi balstās vairāk uz oficiālo antroposofiskās medicīnas pārstāvniecību sabiedrībā. Šai ziņā es jūtos viens pats. No oficiālās

antroposofiskās medicīnas puses mani uzskati par vēzi netiek akceptēti, jo tajā tikai audzējs tiek uzskatīts par vēzi.

V. V.: Ko oficiālās antroposofiskās medicīnas pārstāvji saka par pirmstumora, pirmsvēža stadiju?

F. F.: Viņi to ignorē tāpat, kā citi.

V. V.: Bet ir taču zināms, ka katrai slimībai ir savs cēlonis. Nevar taču ignorēt, teiksim, tumoru pirms metastāzēm!

F. F.: Tā tieši ir mīkla. Bet visi centieni tiek vērsti uz to, lai iznīcinātu audzēju. Šāds domāšanas veids principā ne ar ko neatšķiras no tradicionāli dabaszinātniskā. Arī āmuļa terapija der oficiālai antroposofiskai medicīnai tikai kā adjuvanta, t.i. palīgterapija, nevis kā kauzālā, kā atzina Rūdolfā Šteiners.

Āmulis nebūt nav licis vilties

Es esmu par šo kauzalitāti, es esmu 30 gadus to praktizējis! Mani arī nemaz neietekmē tas fakts, ka arvien tiek meklēti jauni līdzekļi pret vēzi, jo tiek pieņemts, ka āmulis izrādījies nederīgs, ka tas ir licis vilties. Āmulis nav licis vilties! Mēs, ārsti, neesam bijuši taisnīgi pret to! Lūk, kur ir īstā problēma.

Diemžēl arī antroposofiskie ārsti ignorē 15 - 20 gadus slēptu vēža slimību un gaida, kad audzējs beidzot parā-

dīsies un tikai tad sāk ar to apieties kā ar vēža slimību, bet tad jau bieži vien ir par vēlu.

V. V.: Kad es to klausos kā nespeciālists, tad tas, atklāti sakot, skan diezgan dumji.

F. F.: Jā, katrā ziņā antroposofam kaut ko tādu ir grūti saprast.

V. V.: Ir taču zināms, ka no tumora kādreiz rodas metastazējošs audzējs; tad taču nevar šādā veidā ignorēt tumoru.

F. F.: Pēc tā var redzēt, ka aiz vēža slimības stāvošajam garam izdodas tā nobloķēt cilvēku domāšanu, ka, lai arī visi fakti ir kā uz delnas, cilvēki izturas tā, it kā šo faktu nebūtu. Tas ir dīvaini vai pat ģeniāli! Teiksim, tur telpā stāv automašīna un cilvēki saka: tur nestāv nekāda automašīna. Un cilvēks sev nejautā, kā manī tik ilgā laikā var rasties kaut kas tāds, un es pats neko no tā nemanu? Šeit taču būtu jāpēta cēloņi.

Intervēja Wolfgang Veirauhs

Prof. *Dr. med.* **Folkers Fintelmans** (*Volker Fintelmann*), dzimis 1935. gadā Berlīnē. 1968. gadā viņš ieguvis diplomu internā medicīnā, 1977. gadā papildus specializējies gastroenteroloģijā; 1977. – 1997. gadā bijis vadošais ārsts Hamburgas klīnikā un divās slimnīcās.

Kopš 1997. gada F. Fintelmans strādā par privātārstu Risenas slimnīcā Hamburgā un ir valdes loceklis Karla Gustava Karusa vispārējās medicīnas (*Ganzheitsmedizin*) akadēmijā. 1996. gadā Brīvās un Hanzas pilsētas senāts viņam piešķīris profesora goda titulu. F. Fintelmans veicis pētījumus hepatoloģijā, īpaši par toksiskām aknu slimībām un hroniski aktīvu hepatītu; viņam pieder praktiskas un metodiskas iestrādes modernā fitoterapijā un antroposofiski papildinātā medicīnā. F. Fintelmans ir Vācijas Fitoterapeitu biedrības priekšsēdētājs. Viņš ir daudzu publikāciju autors, lasījis lekcijas un vadījis seminārus par iepriekš minētām zinātniskām tēmām.

Vēzis ir otra slimība, no kuras cilvēki Rietumu pasaulē mirst visbiežāk. Cilvēki kļūst arvien vecāki, un iespēja saslimt ar vēzi ar vecumu pieaug. Turklāt ar vēzi saslimst arvien jaunāki cilvēki, pat bērni. Vēzis ir mūsdienas slimība, kas var skart ikvienu.

Tomēr būtu jāņem vērā, ka šīs slimības cēloņi nav meklējami tikai vidē esošās kancerogēniskās vielās, bet gan faktā, ka nākamais un būtiskākais cēlonis fiziskajā

organismā ir tas mirklis, kad imūnsistēma pārstāj atpazīt kaut ko svešu. Aiz tā slēpjas vēl dziļāks cēlonis: noteikta dvēseliska dispozīcija, zināms Es vājums. Galu galā Es ir tas, kas regulē visu cilvēka organismu līdz pat imūnsistēmai un atsevišķai šūnai.

Dr. Fintelmans, izmantojot savas plašās zināšanas un pieredzi, sniedz dziļu ieskatu vēža slimības būtībā, runā par tās psihiskiem un garīgiem cēloņiem, par terapiju un, pirmām kārtām, par āmuli un āmuļa terapijas būtību.

Pirmā no intervijām ir veltīta dabaszinātniskam un antroposofiskam skatījumam uz šo slimību, tās cēloņiem un garīgam fonam, uz kura tā rodas un attīstās, kā arī specifiskām bailēm, kas to pavada. Otrajā intervijā runa ir par psihoonkoloģiskiem vēža slimības cēloņiem, diagnozi un terapiju, kā arī par āmuļa iedarbību.